

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De pensione, eiusque qualitatibus. punct. 11

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

degitatis non curata debeat intra annum suscipere ordinem tali praebeanda annexum, sicuti si proprietarius esset: Et quatio procedat, casu quo obligatus sit pro proprietario inseruire, Nam si a seruitio exoneretur, nulla apparet causa obligationis, cum titulum beneficij non habeat. Postea vero obligatione seruiendi, adhuc alicui possit videri obligatum non esse, saltem sub graui culpa intra annum ordine praebeanda annexo insiguiti: quia hac obligatio annexa est praebeanda, non illius seruitio: seruitium namque praebeanda fieri potest, quia actus ordinis facit exerceatur. Cum ergo coadiutor, praebeanda non habeat, sed seruitium: non videtur hac obligatione teneri. Item coadiutor ad solam causam obligationem videtur teneri, hoc est si in seruitio deficiat satisfaciat coadiutor, non autem videtur teneri ad obligationem praesentiam. Rationes haec leues sunt, neque ob illas recedendum est a secuta sententia, affirmante supradictum coadiutorem obligatum esse, sicut & proprietarium, ordine praebeanda annexo insiguiti. Quia ex coadiutoria accepta obligatur non solum satisfaciere coadiutor, si non seruitur, sed obligatur ad seruandum: aliis Ecclesiae non satis esset prouisum. At seruitium praebeanda habentis ordinem aliquem annexum, exerceri non potest sine tali ordine: ideo enim praebeanda ordinem sibi annexum, quia seruitium illius ordinem exposulat. Ergo coadiutor obligatus seruire praebeanda, obligatur qualitates habere seruitio requisitas.

44 Trigesimo tertio dubitatur, teneatur ne coadiutor subire onera canonicorum iuniorum an tantum solius sui coadiutor? Clara est resolutio, obligatum non esse subire alia onera, nisi sui coadiutor, quia tantum loco illius subrogatur, neque ipse est canonicus, vt propterea onera canonicorum subire debeat, Garcia *lib. 4. par. de benef. c. quinto, n. 142.*

45 Trigesimo quarto dubitatur, an multa ordinaria, quae praebeandis imponi solent ob culpas, & defectus in seruitio commissis, imponi eis possint ob culpas, & defectus in tali seruitio commissis ad coadiutoribus? affirmatiue respondendum est cum Garcia *dicto capite quinto numero 143.* Quia coadiutoris defectus censetur proprietarij defectus esse; in tantum enim proprietarius a residentia excusatur, in quantum medio coadiutore residet. Ergo si coadiutor deficiat, ipse deficiat censetur. Verum si coadiutor a residentia excusatus esset ob infirmitatem, vel aliud impedimentum legitimum, non videtur ob coadiutoris defectum multari posse; quia cum non teneatur ipse inseruire, neque teneatur per coadiutorem: ergo arguam non est, vt multetur ob coadiutoris defectum. Neque oblat coadiutorem non habere praebeanda, in qua multetur; quia sufficit, vt multari possit in alijs bonis, & coadiutoria priuari, si non corrigitur. Ex quo a foriori constat ob defectus alios coadiutoris extra seruitium praebeanda commissos, nequaquam posse coadiutum multari, quia ipsi coadiutori tribui non possunt: sic Garcia *supra.*

46 Trigesimo quinto dubitatur, possint ne Ecclesiae cathedralis coadiutores assignatos a Papa non admittente, aut illorum potestatem, & auctoritatem limitare? Clarum est id fieri non posse, quia dispositionem superioris neque inferior mutare, inferior de maioribus obediens, & *elemente ne Romani, de electione.* Alias inferior esset ipso superiore superior: sic Garcia *dicto quarta parte de benef. capite, 5. numero 144.*

47 Trigesimo sexto dubitatur, an teneatur coadiutor coadiutori congruam sustentationem ministrare? Respondeo teneatur, si delectur, ex capite, cum secundum Apostolum, de praebeandis, & *vident. sess. 2. capite, sexto de reformat. qui altari serui, de altari viuere debet; & tradit, alijs relatis, Garcia dicto capite quinto numero 145.* Gonzalez *gloss. 5. §. 9. numero 96.* Limitandum tamen est, nisi ipse coadiutor huic stipendio cesserit, vt communiter cedere coadiutores solent cotenti futura successione. Quia cessante facta gratis seruire tenetur; quia sua voluntate illam suscepit obligationem. Verum si ob paupertatem impotens reddatur Ecclesiae decenter seruire, obligatus erit coadiutor ea illi ministrare, quibus potens reddatur; quia non est concessus coadiutor ecclesiae huic stipendio ita necessario, esset enim cessio irrationabilis, & in graue Ecclesiae detrimentum.

48 Trigesimo septimo dubitatur, an coadiutor teneatur mentionem facere de beneficijs obtentis, vt gratia coadiutoriae sita sit: & quidem si beneficia residentiam exposulant cum seruitio coadiutoriae incompatibilem, clarum est fieri debere mentionem, quia simul retineri non possunt. At si beneficium sit simplex, neque residentiam incompatibilem cum coadiutoria habeat, nonnulla dubitatio est, debeat ne fieri illius mentio in coadiutoriae gratia, si quidem coadiutoria beneficium non est, sed ius ad illud, & illius seruitium non impeditur alterius beneficij possessi seruitio. Nihilominus dicendum est faciendum esse mentionem cuiuslibet beneficij possessi, & iuris ad illud, alia coadiutoria cum futura successione nulla erit, colligitur ex capite *si motu proprio, de praebeandis, in 6. c. vltimo, de offic. ordinar.* Nam est in illis textibus sermo sit *Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars II.*

de collatione beneficij, & non de iure ad ipsum, quamque collationem irritat Pontifex, si facta fuerit habenti beneficium, cuius in impetratione non fecerit mentionem. At cum ex iure ad beneficium collatio beneficij inferatur, & sit quasi quaedam anticipata collatio, exequenda tamen tempore vacationis, sit sane faciendam esse cuiuslibet beneficij mentionem, sicuti si de facto non ius ad beneficium, sed ipsum beneficium collatum esset: sic Garcia *4. de benef. c. 5. num. 146.*

49 Trigesimo octauo dubitatur, an ob omisam expressioem beneficij a coadiutore habili coadiutoriae gratia nulla sit, non solum quoad futuram successionem, sed etiam quoad seruitium: Optime respondet Garcia *supra num. 147.* esse nullam; quia coadiutor non se obligare intendit ad seruitium beneficij, nisi successio ei concedatur, neque Pontifex alia via obligat, nisi successionem concedendo. Cnm ergo tacens beneficium habitum non obtineat ius succedendi, non videtur obligatus beneficij seruire.

PUNCTUM XI.

De pensione, eiusque qualitibus.

Maximè necessaria est huius materiae cognitio; quia vsus illius frequens est, & pluribus difficultatibus implicatus. Claritatis gratia in plures §§. diuidemus, quibus omnia, quae de pensione frequenter occurrunt, pro viribus explicabimus.

§. I.

Quid sit pensio, quotplex, & an sit beneficium.

- 1 Explicatur definitio pensionis.
- 2 Duplex est pensio, spiritualis & temporalis.
- 3 Arguitur pensionem spiritualement beneficium esse, & sub beneficio comprehendi.
- 4 Resoluitur beneficium non esse, neque sub beneficio comprehendendi.
- 5 Satisfit oppositis fundamentis.

Pensio est ius percipiendi fructus ex alieno beneficio alicuius causa, siue ad tempus, siue in perpetuum concessum: colligitur haec definitio ex Cardinali. Achiarr. *Imola. clement. x. de suspens. negligens. pralat.* Hieronym. Gigant. *de pensioib. quaestio. 1. c. 28.* Gonzalez *in regul. 8. Cancell. gloss. 5. §. 5. numero 2.* Ioanne Azorio *2. part. institut. moral. lib. 3. capite. 5. in princip. c. lib. 8. capite. 5. quaestio. 1.* Leonard. Lessio *lib. 2. de iustitia. capite. 34. dub. 37. numero 201.* Garcia *de benef. 1. part. cap. 5. §. 1. a numero 162.* Tolci. *in summ. lib. 5. cap. 81.*

Dixi esse ius percipiendi fructus alicui concessum, quia negari non potest pensionarium habere ius exigendi ex beneficio portionem sibi signatam: est enim quasi usufructuarius beneficij debet tamen esse ius percipiendi fructus ex alieno beneficio ex proprio namque non percipit pensionem cum totum tui sit. Hoc ius ad tempus, & in perpetuum conceditur. Ad tempus conceditur, si concedatur tibi dum studijs vacaueris, vel aliud ministerium exercueris. In perpetuum conceditur, si pro tua vita concedatur.

2 Duplex est pensio in genere loquendo: alia spiritualis alia temporalis. Spiritualis statum clericalem in pensionario requirit. Temporalis seculus. Item spiritualis exposulat spirituale officium, ex constitutione pij V. nempe recreationem officij B. Virginis. Temporalis nullum spirituale ministerium exposulat. Hinc fit portioem extractam ex aliquo beneficio esse pensionem spiritualement, si clerico, quatenus talis est, concedatur temporalem si laico ob ministerium temporale exercitum, vel exercendum fuerit concessa.

3 Dubium tamen est, an pensio Ecclesiastica, & spiritualis sit beneficium? Dixi, Ecclesiastica: nam temporalem, certum est, beneficium non esse cum non sit ius spirituale percipiendi fructus, sed temporale, quale est concessum Hispaniae Regibus, qui tertiam partem fructuum ex omnibus fere beneficijs recipiunt ob seruitium praestitum Ecclesiae in extirpatione haereticorum, aliorumque infidelium, & quale conceditur famulis, & ministris Ecclesiae seruitibus in pullatione organorum, in figurato cantu, in ostiario apertione, in rerum Ecclesiasticarum custodia, in Ecclesiae patronico, & similibus: & quale habent patroni, qui in fundatione Ecclesiae aliquos fructus sibi reseruant: omnes enim iurata temporalis sunt ob seruitium temporale praestitum, vel praestandum. Et de his certum est non esse beneficia Ecclesiastica.

Solum de pensione spirituali, & Ecclesiastica est controversia; an sit beneficium, vel saltem appellatione beneficij comprehendatur: Afirmat Gambanus *de officio legati, lib. sexto, num. 309.* Paul. Roman. *de pensioibus capite, sexto, num. 34.*

¶ 7. In sequentes Andream Barbatiam in cap. ad audientiam, 2. de rescriptis. Moueri possunt primo ex dicto cap. audientiam ibi; recipientes ab eis annuas pensiones, seu alia beneficia pro modo enim alia, similia denotat, & constat ex leg. si fugiunt, ibi, alia pœna, scilicet similia, & tradit Menochius libro primo de arbitrar. question. 80. num. 122. Gucci. de iuram. prima parte cap. 14. num. 2. sine. Ergo denotat pensiones beneficia esse. Secundo, pensio loco beneficii subrogatur, ut contingit in clerico, qui beneficium resignat, referuata sibi aliqua pensio, sed subrogatur sapit naturam eius, in cuius locum subrogatur. leg. si cum §. in iuriam. ff. si quis cautionibus. leg. sine sua §. Titia. ff. de conditionib. & demonstrat. & pluribus exornat Anton. Gabriel. titul. de Reg. iuris. conclus. 2. per totam. Tiraquel. de retract. lignag. §. 12. gloss. 1. à num. 12. Tertio, beneficium Ecclesiasticum definetur, ut sit ius spirituale percipiendi fructus, sed pensio concessa in titulum est ius spirituale percipiendi fructus. Quod autem pensio non sit ius perpetuum, sed temporale, non videtur sufficiens esse ad diuersitatem specificam concedendam.

4. Ceterum tenendum est, pensionem Ecclesiasticam beneficium non esse, neque sub illius appellatione venire: sic post alios antiquiores Azor in iust. moral. 2. p. lib. 3. cap. 5. quasi. 2. & lib. 8. cap. 1. q. 4. & Tolet. in sum. lib. 5. cap. 8. n. 2. Gonzales ad res. mens. gloss. 5. §. 5. in princ. Garcia de benef. 1. part. cap. 5. numero tertio. Et videtur de eisdem in cap. quomodo, de prebendis, in 6. lib. non pensio, sed in beneficiis Ecclesiasticis volumus providere & in Trident. sess. 2. cap. secundo de reformat. ubi pro ordinibus percipiendis diuersimodè loquitur de habentibus beneficium, vel pensionem. Ratione vero probatur: nam beneficium est ius spirituale perpetuum percipiendi fructus ob ministerium spirituale; quia beneficium datur propter officium. At pensio non est hoc modo ius spirituale perpetuum. Tum quia pensionarij vita finitur, & extinguitur, neque in ea datur successio; secus in beneficio, quod morte beneficiarij non extinguitur, sed vacuum est, ut per alios possideri possit. Tum quia spiritualitas iuris, pensionis, & beneficii est diuersa; quia beneficium semper fundatur in spirituali officio, & ministerio. At spiritualitas pensionis non in officio, sed in personæ qualitate fundatur. Non enim pensio concessa in titulum datur ob officium spirituale, tamen si illius datur obligatio ex lege, sed datur in subsidium vite, & alimentum.

5. Neque obstant fundamenta contraria. Ad primum ex cap. ad audientiam, dico dictionem alius, non semper ampliare eandem qualitatem præcipue cum ex subiecta materia aliquid absurdum sequitur ut manifestè constat ex illo Matth. 28. & Marci 15. ubi de Christo Dominus dicitur, cum eo crucifisci sunt alij duo latrones; & ex cap. Nouatianus, septimo. question. prima alios pseudoprophetas, & tradit Glossa caput sedes, verbo maiores, de rescriptis, & ibi Imola n. 11. Felin. n. 6. & alijs allegatis, Thom. Sanchez. lib. 3. de matr. disp. 20. num. 8. Ad secundum nego subrogatam habere eandem qualitatem cum eo, cuius loco subrogatur, tamen illius naturam imitetur, & in prædicta materia est exemplum manifestum in patrimonio, quod ad suscipiendos ordines loco beneficii subrogatur, cum tamen nequaquam beneficium sit. At tertium constat ex probatione nostræ conclusionis ius pensionis esse omnino diuersum à iure per beneficium collato.

§. I I.

Quis possit in beneficiis pensionem imponere. Et ex qua causa.

- 1 Expenduntur cause, ob quas Pontifex potest assignare pensionem.
- 2 Pensio imposita sine causa an valeat. Qui defendat non valere.
- 3 Probabilis est oppositum.
- 4 Quid dicendum de Episcopis? Remissè respondetur.
- 5 Qualiter legatus concessa sit potestus imponendi pensiones.
- 6 Nullatenus absque causa ordinarius, ne legatus imponere valide pensionem potest.
- 7 Pontifex de plenitudine sua potestatis imponere pensionem potest in beneficiis iurisdictionis laicorum absque consensu patroni.
- 8 De Episcopo aliqui affirmant.
- 9 Contrarium est probabilius.
- 10 Explicatur quadam Garc. limitatio.

DE potestate Pontificis nullus diuinitus dubitare potest, cum potestas ipsam sit bonorum omnium Ecclesiasticorum administratio, cap. 2. de prebendis, in 6. & elem. prima in fine. ut lino pendente. Gigas de pension. quasi. 6. num. 1. Garcia 1. part. de benef. cap. 5. num. 274. Quapropter & temporalem, & spirituales pensionem imponere potest, ut probant texus, & doctores relati. Debet tamen iusta causa dari in huius impositione, iusta autem erit, si in utilitatem Ecclesie cedat talis impositio, quod semper præsumendum est, dum contrarium

non constat. Gigas questione prima numero quarta. & quasi. 6. num. 7. Garcia de benef. 1. part. cap. 5. num. 278. Quod si in particulari inquiras causas iustas imponendi pensionem: Respondet pro pensione temporalis debet esse iuramentum aliquod Ecclesie faciendum ab ipso pensionario, in cuius stipendium illa fructuum Ecclesiasticorum portio à beneficio seiangitur, vel potest esse letum aliquod factum ab ipso pensionario, vel à suis consanguineis, in cuius obsequij gratitudinem illa pensio conceditur. Pro pensione spirituali duplex causa assignatur à doctores, sub qua multiplex comprehenditur, iusticia scilicet, & onerosa. Lucratia, cum ob causam aliquam piam, & honestam referuatur tibi ex alieno beneficio pensio; verbi gratia, quia studiis vacas, hospitalitatem exerceas, honestè viuas, aut alia via de Ecclesia esse benemeritis. Onerosa causa; quia sub onere aliquo pensio tibi conceditur, ut contingit, cum conceditur tibi pensio, quia beneficium Possessum resignas, iuxta cap. super hoc de renunciat. vel quia cedis liti, & iuri pretentio, iuxta cap. nisi de prebendis vel quia tuum beneficium cum altero minori permutas, cap. ad questiones, de rerum permutat.

2. Dubium tamen est, an pensio imposita à Pontifice abique causa legitima valida sit, & pensionarius licet illam retinere possit? Et quidem si Pontifex putaret legitimam causam adesse, cum tamen non sit, nulla est concessio, quia est contra voluntatem Pontificis, qui nunquam est præsumendus relictus, absque causa beneficia grauare: sic Gigas de pension. quasi. 5. num. 5. Azor 2. part. in iust. moral. lib. 8. cap. 5. quasi. 8. ad summ. Flamin. Parisius lib. 6. de resignat. quasi. 2. num. 7. Garcia de benef. 1. part. cap. 5. n. 280. At quando certo constat, Pontificem libeta sua voluntate ductum voluisse beneficia grauare, & onus pensionis imponere, plures doctores tenent illicitam, & inualidam esse pensionis impositionem, neque obtinentem retinere posse: sic Victor relect. de Simonia. n. 50. & 51. Arag. 2. question. 63. articul. 2. versic. de annuis autem pensionibus. Garbarus de officio legati. lib. 10. num. 286. Eman. Rodrig. in sum. 2. tom. cap. 21. Vega in sum. 2. part. cap. 65. casu 6. Pett. delma 2. part. sum. tractat. 7. cap. 1. & tractat. 12. conclus. 21. Tolet. sum. lib. 5. cap. 83. n. 1. versic. secunda. est. Lullius de iust. lib. 2. cap. 24. n. 204. Gab. Valq. in opus. de benef. cap. 5. §. 3. dub. 11. à num. 68.

Ratio est, quia Pontifex non est dominus beneficiorum neque illorum fructuum, alias sine culpa posset in quemcumque vnum de illis disponere: sed est illorum administrator, & dispensator, iuxta illud Pauli 1. ad Corinth. 4. sic nos existimemus, ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. Ad dispensator, & distributor ius non habet dispensandi, & distribuendi, nisi quatenus vnum fuerit citi, cuius est dispensator, & distributor. Christus autem dominus, cuius Pontifex est dispensator, & distributor, non consentit in distributione Ecclesiasticorum bonorum, quæ Ecclesie nocua sit, qualis est pensio beneficiis absque causa imposita. Ergo inualidè Pontifex illam imponit, & inualidè accipit pensionarius.

3. Ceterum mihi probabilius est, pensionem à Pontifice sine causa impositam validam esse, & secuti à pensionario accipi, tamen illicite fuerit imposita, & à Pontifice debet reuocari, sic expressè docuit Cordub. lib. 1. q. 9. 1. p. 1. Azor. 2. p. in iust. moral. lib. 8. cap. 5. q. 8. & multis allegatis, Garc. de benef. 1. p. cap. 5. n. 275. Gigas de pension. q. 6. n. 6. & q. 10. Flamin. de resignat. lib. 6. q. 2. n. 131. & 135. Sanchez. lib. 7. de decal. cap. 29. n. 97. Et quidem illicitam esse talis pensionis impositionem est manifestum. Tum quia generalitè est quamlibet actionem sine legitimo fine factam illicitam esse. Tum quia contra rationem est bona Ecclesie dispensare extra finem, ad quem fuerunt relicta, sed fuerunt relicta pro bono Ecclesie, & in augmentum fidei, & diuini cultus, ut de se constat. Ergo distributio, quæ in bonum Ecclesie non credit, qualis est impositio pensionis sine causa, illicita est. Quod autem valida sit, probat quia negari non potest dominium ecclesiasticorum bonorum penes Ecclesiam residere, & consequenter penes Pontificem, tanquam illius caput, & superiorem. Ergo si Pontifex hæc bona alienet, valide alienat, tamen alienationem ipse, & successor r uocare possint, & debeant. Deinde est Pontifex beneficiorum & Ecclesiasticorum fructuum dominus non sit, sed solum dispensator, & distributor, si tamen inter clericos illa bona dispense, valida est talis dispensatio etiam sine causa, quia talis dispensatio non est in substantia contra voluntatem Ecclesie, & Christi, si quidem non est dispensatio extra Ecclesiam, sed solum in modo, & voluntate dispensationis est contra voluntatem Christi, & Ecclesie. Quod exemptionis est contra voluntatem Christi, & Ecclesie. Beneficio promissionis beneficiorum confirmari potest, Beneficio enim collatio dignis facta, omittis dignioribus, illicita est, quia est contra bonum Ecclesie, & modum ab ipsa præscriptum, at talis collatio valida est; quia non contradicit substantiali eius intentioni, quæ est ut ministris dignis collatio fiat. At si pensio non pro clericis, sed pro laicis imposita sit, Pontifex solum sit Ecclesiasticorum bonorum administrator, si tamen non erit ob rationem in prima sententia dictam, quia

DE CAS PAI

est contra voluntatem Ecclesie talis distributio, & alienatio.

4 De Episcopis est grauis difficultas; an pensionem imponere possint, & qua ratione? Quam difficultatem explicat titulus, cuius de cuius religionis oppositis: disput. vlt. de simonia. puncti 16, & 19. ibi enim resoluimus, secundum probabiliorum sententiam, non posse ordinari pensionem beneficio imponere, sed solum beneficiario, excepta causa pacis, & concordie.

Ex qua resolutione inferitur, idem esse dicendum de potestate delegati a latere in beneficiis, quae ipse conferre potest, vt sunt omnia non reseruata. cap. 1. de officio legati. in 6. & consequenter pensionem imponere poterit eodem modo, ac ordinarius: sic Azorius tom. 2. instituti moral. lib. 8. cap. 6. quaestio. 2. In beneficiis autem reseruatis nequaquam pensionem imponere poterit sicut neque ipse conferre. Gigas quaestio. 6. de pensionibus. num. 19. Zechus de benef. & pensionib. cap. 11. num. 5. Garcia 1. part. de benef. cap. 5. num. 285. Nuntij. alique legati, quia per se non habent potestatem conferendi beneficia, a fortiori neque poterunt pensionem illis imponere. Gigas dista quaestio 6. num. 20. Garcia num. 286. Sed quid si eis haec facultas conferendi beneficia concedatur? Distinguit Garcia num. 291. de facultate concessa simul cum ipsa legatione, vel ab illa separata: & affirmat, si facultas conferendi beneficia fuerit iis legatis concessa simul cum ipsa legatione, posse beneficiis pensionem imponere; quia talis facultas est ordinaria; ac proinde sicut ordinaria, regulanda est, & extendenda. At si separatim a commissione legationis haec potestas concedatur, tunc quia delegata est, restringi debet, vt non extendatur ad pensionis impositionem. Mihi tamen probabilius est, quocumque modo haec facultas concedatur, nequaquam extendi ad impositionem pensionis: sic Gigas de pensionib. quaestio. 6. numero 21. Azorius 2. part. lib. 8. cap. 6. quaestio. 3. Moucor; quia pensionis impositio sub collatione beneficiorum non comprehenditur. Ergo quantumcumque potestas conferendi beneficia extendatur, extendi non potest ad pensionis impositionem. Ordinarius autem non ex potestate conferendi beneficia pensionem imponere potest, sed quia a iure est ei specialiter concessum in causa pacis & concordie, ex cap. de caetero. de transactionibus. Quocirca admitto potestatem conferendi beneficia iis legatis in commissione concessam, esse ordinariam; eo quod eorum potestas legationis ordinaria sit, cui annexa haec potestas conferendi beneficia, eiusque qualitate consistit, ex reg. accessorium de regul. iuris. in 6. probat text. in cap. transato. de constitut. ibi: Quia simul, & ab eodem, & sub eadem pensione vtraque data sunt, quod de vno dicitur, necesse est, vt de altero intelligatur. At nego talem potestatem ad pensionem imponendam extendi; quia impositio pensionis non est beneficiorum collatio. Quod confirmari potest ex iis, quae tradit Garcia dista 1. part. de benef. cap. 1. numero 189. vbi affirmat Nuncios Hispaniarum habentes potestatem conferendi beneficia, quae non excedant vllam 24. ducatorum de camera, non posse pensionem vllam illis imponere. At haec potestas simul cum legatione illis committitur, quod sufficiens non est, vt ad pensionis impositionem extendatur.

6 Aduerto tamen, quotiescumque ordinarius imponere pensionem potest, id ex iusta causa faciendum est, alias nulla erit talis impositio: vt ex communi omnium sententia docet Decius cons. 437. num. 12. Flamin. Paris. de reseruat. lib. 6. q. 2. num. 156. Garcia innumeros referens, 1. part. de benef. cap. 5. num. 196. & 322. Et ratio est manifesta; quia pensionis impositio est regulariter contra ius. cap. vlt. de Ecclesiast. benef. sine dimmi. confer. Quod Episcopus nequit absque causa derogare. Quod adeo verum est, vt pensio causam excedere non debeat, sed potius illi debeat committurari, vt aliis relatis docet Garcia num. 318. Neque credendum est Episcopo afferenti adesse causam; quia in iis, quae quis libere facere non potest, ei non creditur, sed necessario causam probare debet, ex leg. si forte. 8. in fine de castrensi peculio. Abbas in cap. diuersis saluatus. n. 3. de clericis coniugatis. Oldrad. cons. 226. Rebuff. de papae possessio. n. 107. Garcia de benef. 1. part. cap. 5. num. 326. August. Barbosa 3. part. de potest. Episc. alleg. 85. n. 12.

7 Rursus est difficultas, an Pontifex, & Episcopus in beneficiis iurispatronatus imponere pensionem possint absque consensu patroni?

Et quidem posse Pontificem de plenitudine suae potestatis nemini potest esse dubium; quia omnia beneficia, & iurispatronatus illorum Pontifici subduntur. At non est censendus Pontifex eam voluntatem habere in beneficiis iurispatronatus laicorum, nisi id clare exprimat, quia cedit in damnum Ecclesiae, quolibet huius iuris diminutio, sicut illius integra conseruatio in bonum Ecclesiae redundat: sic Couarruias pract. cap. 36. numero 10. Gigas de pensionib. quaestio. 24. Lessius lib. 2. de iustit. cap. 34. in fine numero 207. Garcia, alius relatis, 1. part. de benef. cap. 5. num. 361. Azorius 2. part. instit. moral. lib. 8. c. 2. quaestio 3. Dixi in beneficiis iurispatronatus laicorum, vt tacite inueniatur in beneficiis iurispatronatus Ecclesiasticis non esse eppus specialiter derogatione, sic colligitur ex Garcia supra; & tra-

Ferd. de Castro Sum. Mor. Part. II.

dit expressè Lessius, Azorius & Doctores, in cap. cum dilectus, de iure patronat. & ratio est; quia iurispatroni Ecclesiastici non ex fundatione, sed ex gratia Pontificis iurispatronatus obtinuerunt. Tum quia hoc iurispatronatus, comparatione iurispatronatus laicorum, est satis diminutus, siquidem non semper, sed quatuor tantum mensibus in anno exercetur; quae rationes videtur sufficere, vt illius non sit necessaria expressa mentio.

2 De Episcopo variant doctores, an illis casibus, in quibus potest pensionem imponere, extendatur eius potestas ad beneficia iurispatronatus; ita vt in illis absque consensu patroni possit pensionem imponere? Affirmat Gigas quaestio. 23. Gambatus de offic. legat. lib. 6. à numero 64. Azorius 2. part. instituti. lib. 8. cap. 8. quaestio. 2. Lessius lib. 2. de iustit. cap. 34. numero 207. Ratio esse potest; quia nullo iure cauetur esse necessariam huius iurispatronatus derogationem, & casu quo necessaria sit, quod non possit Episcopus illam praestare. Et quod non videretur necessaria, sic probat. Quia patrono nullum ex tali pensionis impositione prauiudicium videtur accedere, si quidem ei relinquatur libera promissio beneficii; fructus autem beneficii patrono non competunt nisi in necessitate, quae cum non imminet, non est considerabilis; & dato quod immineret, ipse praerendus esset pensionatio, vt pote qui prius in beneficio ius obtinuit. argum. leg. potior & leg. qui balneum. ff. Qui potior, in pignori. habeantur, sed concessio aliquod fieri patrono prauiudicium pensionis impositione; vnde probabitur Episcopum carere potestate faciendi tale prauiudicium?

9 Nihilominus existimo nequaquam absque consensu patroni, & maxime laici posse beneficio pensionem imponi ab Episcopo: sic Rebuff. in praxi. 3. part. signat. num. 28. & 48. Rochus de iure patronat. verbo honorificum quaestio. 3. & ex Parte conlenti Garcia 1. part. de benef. cap. 5. num. 359. quatenus dicit non posse imponi pensionem, quae transeat ad successorem in beneficio, quod est dicere non posse imponi pensionem beneficio, sed beneficiario. Zechus de benef. & pension. cap. 11. num. 7. ver. debet. August. Barbosa 3. part. de potest. Episcop. alleg. 69. num. 21. Moucor, quia negari non potest graue fieri prauiudicium patrono grauando eius beneficium pensione, etiam si ad solam beneficiarii vitam grauatum sit; quia tali grauitamine posito beneficium, quod aliis maxime appetebatur, vix est qui illud suscipere velit. At Episcopus hoc prauiudicium patrono inferre non potest. Tum quia hoc ius regulariter ex fundatione, & donatione procehit, & Episcopus vltimis voluntaribus prauiudicare non potest. Tum quia hoc iurispatronatus a Pontifice est approbatus, & confirmatus, & iuri a Pontifice concessio nequit Episcopus derogare.

10 Limitat Garcia num. 360. nisi magna adesse Ecclesiae vtilitas; quia tunc potest Episcopus patrono vocato, & rennente, pensionem imponere. At ego credo raro, vel numquam adesse posse Ecclesiae necessitatem, vt non possit consensus Pontificis postulari, saltem vt pensio ad successores beneficii extendatur.

§. III.

Qui beneficiorum pensiones obtinere possunt.

- 1 Qualiter laicus incapax sit pensionis.
- 2 Non solum tempore nominationis, sed reseruationis clerici debet esse.
- 3 Debet pensionarius habitum clericalem deferre, si pensio 60. ducatos excedit.
- 4 Ante 14. annos nemo videtur capax Ecclesiasticae pensionis.
- 5 Illegitimus dispensatus ad clericatum, non obinde censetur ad pensionem dispensatus, vt probabilis asseritur.
- 6 Inhabilitatus per sententiam ad beneficia, non est inhabilitatus ad pensiones. Secus si inhabilitatus a consuetudine procedat.
- 7 Reseruatio pensionis excommunicato, aut suspensio facta nulla est.
- 8 Quid dicendum de irregulari?
- 9 Qualiter religiosus incapax sit pensionis.
- 10 Dispensatum ad beneficia censet probabilis esse dispensatum ad pensionem.
- 11 Quid si hanc dispensationem concesserit Episcopus?

VT huic quaestio satisfaciamus, plures sunt difficultates examinandae. Prima, an laicus capax sit pensionis: Pensionem temporalem ob ministerium temporale Ecclesiae exhibitum, vel exhibendum, certum est laico concedi posse; & saepe conceditur, non ab alio nisi a Romano Pontifice, cuius est fructus beneficii a beneficio disingere, & profanos efficere. Quapropter de Ecclesiastica pensione est aliqua difficultas; an valeat si laico concedatur, qui facta concessione clericus efficitur. Ratio difficultatis ea est, quia pensio non est beneficium

beneficium, sed ius quoddam temporale separatim ab ipso beneficio...

Ceterum omnino tenendum est inuallidam esse reservationem pensionis...

Supradictam doctrinam limitat Rota in causa Papien. prioratus...

Adiunt aliqui non solum requiri, ut clericus sit tempore quo tibi pensio reservatur...

Secunda difficultas est, quam etatem habere debeas, cum tibi pensio Ecclesiastica reservatur...

Nihilominus probabilius censuo neminem ante 14. annum incapax esse pensionis...

traria: nam esto concilium non exprisset pensionem sub nomine beneficio...

Tertia difficultas, an illegitimus capax sit clericalis pensionis...

Ceterum probabilius credo illegitimum clericum, quo cum ad beneficium dispensatum non est...

Quarta difficultas an inhabilitatus ad beneficia, sit etiam inhabilis ad pensiones...

Ex quo fit reservatio pensionis factam excommunicato, et suspensio nullam esse...

Sic secundo quod dicitur sit de irregulari, an incapax sit pensionis...

Quinta difficultas, an religiosus incapax sit pensionis. Quia in re certum est...

DE CAS PAPIEN

garato providetur ob necessitatem Ecclesie, ne fideles reme-
diis ad salutem sint destituti. Quae necessitas in reservatione
pensionis non procedit, notatur Sanchez *supra*. Quapropter
solum est difficultas de pensione imposita super beneficium
regulari, inquam illius capax sit religiosus ex consensu sui
superioris: ut videatur capax esse, quia est capax beneficij:
ergo & pensionis. Dicendum ergo est, ex parte religiosi capaci-
tatem adesse, ut pensio sibi referretur in beneficium regulari
ob rationem dictam; quia illius est beneficij capax. At quia
regularis superior potestatem non habet beneficiis regulari-
bus imponendi pensionem. *element. unic. de supplenda negli-
pralar. & tradit ibi Bonifac. num. 2. & Archidiacon. cap. fin.
num. 2. de officio ordinar. in 6. ea de causa non potest religio-
sus capax esse illius beneficij pensionis: sic expressit Thom.
Sanchez lib. 7. in decal. cap. 29. num. 9. sed numero 99. affir-
mat pensionem impropiam, quae non beneficium, sed ipsi be-
neficiario esset imposita, optime posse ab Abbate religioso
concedi. Quid enim, vetat Abbatem beneficium regulare con-
ferre religioso, imponendo ei obligationem, ut alteri religio-
sorum vel monasterio det partem fructuum; siquidem ille reli-
giosus beneficiarius sub obedientia Abbatis manet, & ex eius
tacta voluntate fructus beneficij expendit, & cum Abbati
placuerit, poterit a beneficij administratione removeri; ta-
merit Lessio lib. 7. cap. 41. dub. 11. num. 94. videatur probabi-
lius eo ipso, quod religiosus parochus constituitur, consti-
tuitur administrator ab Abbate independentem tam beneficij,
quam omnium illius fructuum; ac proinde neque impropiam
pensionem ei concedi posse. Quod mihi non probatur, sicut
aque Sanchez.*

to Sexta difficultas est; an legitimus, & aliis inhabilis
dispensatus ad beneficium, censetur dispensatus ad pensio-
nem? Negare videtur Gigas *quaest. 18. & 19. Mandolus de
state minori. quaest. 23. num. 2. Rebuff. tit. de dispensat. ad plura.
num. 5. Mouentur quia dispensatio est strictiuris, ut multis
probatur *tract. de legib. dist. 2. de dispensat.* Ergo non de-
bet: vta proprietatem verborum extendi. At sub proprietate
verbi beneficij pensio non comprehenditur; ut in princ. huius
puncti diximus. Ergo dispensatus ad beneficium, non intelli-
gitur dispensatus ad pensionem. Deinde in dispensatione non
est validum argumentum de maiori ad minus, pari vel simili,
ut probat text. in cap. ult. de translat. prelat. ubi concessa fa-
cultas alicui, ut ad Ecclesiam maiorem transeat, non extendit
ad maiorem Ecclesiam, vel aequalem. Ergo dispensatio
ad beneficium, tamen maior sit, non extenditur ad pensionem.
Hinc sententiam limitat Gigas *qua. 18. in fine.* & Rebuff.
supra quibus consentit Azor. 2. part. lib. 8. cap. 7. *quaest. 6. ut
non procedat in reservatione pensionis super beneficium, in quo
fuit quis dispensatus; quia eo ipso censetur dispensatus ad
quamcumque pensionem in illo; eo quod pensio est pars be-
ficij, si igitur totum beneficium retinere potest, poterit & par-
tem.**

At mihi probabilius apparet, dispensatum absolutè, ad be-
neficium, censeri dispensatum ad pensionem. Quia per ta-
lem dispensationem tollitur fundamentum inhabilitatis, nam
inhabilitas ad pensionem fundabatur in inhabilitate ad be-
neficium: eo quod secundum stylum curiae inhabilis ad be-
neficium, est inhabilis ad pensionem. Ergo sublata per dis-
pensationem inhabilitate ad beneficium, tollitur inhabilitas ad
pensionem ex consequentia: & ita tenet Azor. 2. part. *insti-
tut. moral. lib. 8. cap. 7. quaest. 6. & 8. Garc. 1. part. de benef. cap. 5.
num. 150. Gigas de pensio. quaest. 19. concludit si esset index, se
iudicaturum illegitimum dispensatum ad ordines, & beneficiis
capacem esse Ecclesiasticae pensionis. Conclusio intelligenda est
de dispensatione ad beneficium absolutè; nam si dispensatio
facta esset ad vnam tantum beneficium determinatè, cum dis-
pensatio finiat illo accepto, ut multis relatis probat Garcia
*cap. 5. num. 153. non poterit pensionem obtinere. Imo credo,
nilo tale beneficium renancier, non posse ex vi prioris dis-
pensationis pensionem in illo habere; quia pensio non est pars be-
ficij, sed eius quoddam separatam a beneficio; ac proinde sub
dispensatione concessa obtinendi illud beneficium, non poterit
comprehendi potestas obtinendi in illo pensionem: sic Garcia
1. part. de benef. cap. 5. num. 156.**

II. Sed quid si dispensationem ad beneficium absolutè con-
cesserit Episcopus, poteritne dispensatus illa facta obtinere
pensionem quancumque? Gigas *quaest. 17. de pensio. Quin-
tana Duennas Ecclesiast. lib. 1. cap. 6. num. 6. Zechus de pensio-
rib. cap. 1. n. 9. Azor. 2. part. instit. moral. lib. 8. cap. 7. quaest. 6. in
fine. & 8. docent sic dispensatum posse obtinere aliam pensio-
nem praeter eam, quam potest Episcopus imponere. Quia pro
sola illa videatur dispensatio extendi. At mihi probabilius vide-
tur, quancumque pensionem sic dispensatum obtinere posse;
quia per dispensationem ad beneficium absolutè sublatum est
fundamentum inhabilitatis ad pensionem. Haec enim inhabi-
litas pensionis nascitur ex inhabilitate ad beneficium. Ergo
cessante hac inhabilitate quomodoocumque cesset, cessat inha-
bilis ad pensionem. Neque obstat Episcopus non posse ex
qualibet causa pensionem imponere, quominus dispensatus ad
Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars II.*

beneficium non censetur dispensare ad pensionem, quam ipse
imponere non potest; quia haec est dispensatio indirecta, & con-
sequens priorè dispensationem: sic videtur tenere Garcia
benefic. 1. part. cap. 5. n. 159.

S. IV.

Quae sint beneficia, in quibus pensiones constitui
possunt, & in qua quantitate.

1. Nunquam est censendus Pontifex gravare velle beneficia cu-
rata centum ducatorum valorem non excedentia.
2. Beneficia simplicia valorem 24. ducatorum non excedentia
non gravat Pontifex.
3. Quid dicendum de canonicis non excedentibus 24. duca-
torum valorem in fructibus, secus in distributionibus
quotidianis, ex qua clausula censentur gravata.
4. Centum pro Rectore, & mille pro Episcopo non solum tem-
pore gratia, sed semper remanere debent, ut probabilis
defendo.
5. Si non remaneant centum pro Rectore, & mille pro Episcopo,
an sit nulla pensio impositio, vel reducenda?
6. Si beneficiarius intendit ab onere solvendi se excusare, quia
non remanent sibi centum libera, ipsi competit onus pro-
bandi.

Nemini esse potest dubium, Pontificem posse de pleni-
tudine suae potestatis in omnibus beneficiis curatis, siue
non curatis iure magni valoris, siue exigui pensionem in ea
quantitate, quae sibi bene visa fuerit, imponere: quae liberam
habet beneficiorum administrationem. At numquam censendus
est velle beneficia curata parochialia gravare, quorum valor
centum ducatorum non excedit secundum veterum annuum
valorem, neque Episcopalia, quorum valor non excedit sum-
mam ducatorum mille, quia ita cauetur in Trident. sess. 24. cap.
15. de reform. in fin. Haec autem centum pro parochis, & mille
pro Episcopo debent manere libera ab omni onere, & obliga-
tione; quia in sustentationem parochi, & Episcopi designan-
tur. Alias, non parochi, & Episcopi remanent: sic Rota
*decess. 296. part. 1. divers. Leo in thesauro fori Ecclesiast. cap. 2. n.
num. 13. & cap. 3. numero 26. Garcia 1. part. de benef. cap. 5.
numero 176. ubi bene testatur sic declarasse sacram concilij con-
gregationem dicto cap. 11. Item debet esse ducatorum valor
iuxta regionem in qua est beneficium constitutum: sic testatur
Barbosa in remission. ad dict. cap. declarasse sacram concilij con-
gregationem Idem docet Garcia *supra* num. 37. Zechus de be-
nefic. & pensio. cap. 11. num. 6. His igitur centum pro parochis,
& mille pro Episcopo liberis remanentibus, in reliqua parte pen-
sionibus grauari possunt.*

2. Beneficia vero simplicia valorem 24. ducatorum non ex-
cedentia non solet Pontifex pensione gravare, neque cano-
nicatus & dignitates centum non excedentes. Quia aequum
est hanc tenuem summam pro alimentis beneficiarij relinqui:
sic Azor. 2. part. instit. moral. lib. 8. cap. 7. *quaest. 7. sine.* Excedentes
vero hanc summam pro parte excessus gravare solet Pontifex.
Azor. d. q. 7.

3. Aliqua beneficia simplicia, ut canonicatus, & dignitates
valorem 24. ducatorum non excedunt, si spectentur proprie-
tatem fructus, & proventus: at si spectentur proventus quo-
tidianarum distributionum, quae pro intercessione in choro
iis beneficiariis designatae sunt, ad mille scuta accedunt: tunc
ergo dubium est, an in iis beneficiis pensio imponi possit? Et
videtur quod non. Quia haec distributiones non sunt beneficij
fructus, sed laboris stipendium & operis merces *cap. 1. de
clerico non residente, in 6. Contra vero videmus canonicatus
Hispaniae, quorum proventus praecipui in distributionibus
quotidianis consistunt, pensione grauari. Dicendum ergo est,
supradicta beneficia non censeri gravata ex clausula, quae pen-
sionem imponit super redditus, fructus & proventus beneficij:
sic Alexand. Moneta 1. part. de distrib. *quaest. 7. & quaest. 14.
num. 21. Garcia pluribus decisionibus Rotae comprobans, 1.
part. de benef. cap. 5. num. 386. Azor. 2. part. instit. moral.
lib. 8. cap. 8. quaest. 17. Excepi, nisi ex subiecta materia, &
curiae stylo aliud constaret, ut si in narratione dictum fuerit
beneficij valorem 25. ducatorum non excedere in canonicis
bus, & hoc non obstante imponitur pensio centum, & am-
plius: absque dubio censenda tunc est imposita in distribu-
tionibus, ne dicamus conclusionem esse vanam. & inutilis-
sic Azor. & Garcia *supra*. Ut autem tota dubitatio auferatur
quoties Pontifex intendit distributiones quotidianas gravare,
id exprimit hac clausula apposita, *etiamsi in solis distribu-
tionibus, & non nisi praesentibus, & diuini officij intercessibus
dari, & per eos lucrari consueverit: sic relatio Mandolus tradit. Azor.
dict. cap. 8. quaest. 7.***

4. Circa supradicta restant examinandae aliquot difficul-
tates. Prima, an si successu temporis minuantur illa centum
pro Rectore, & mille pro Episcopo quae debent remanere
libera pensione soluta, teneatur beneficiarius pensionem
P 3 solvere

soluere integram, si tempore reservationis, & gratia integra centum pro Rectore, & mille pro Episcopo remanebant: Affirmat Garcia 1. part. de benef. cap. 5. num. 398. Mouctus quia gratia Pontificis non debet pendere à futuro euentu, qui singulis annis variationem recipere potest, sed ex tempore data regulanda est. Ergo diminutio successu temporis contingens, non potest obitare reservationi pensionis factae. Quam doctrinam adeo extendit Garcia, ut affirmet non posse beneficiarium petere reductionem pensionis, si ex funeralibus, ingressu Ecclesiae, aliisque emolumentis contingentibus congruam habeat, tamen hac congrua centum in Rectore, & mille in Episcopo non attingat.

Ceterum mihi probabilis apparet, illa centum pro Rectore, & mille pro Episcopo non solum tempore gratiae, & reservationis verificanda esse, sed etiam successu temporis firma remanere debere. Quia illa quantitas est assignata in sustentationem Parochi, & Episcopi, sed ad hunc effectum aequè necessaria est illa quantitas successu temporis, ac tempore gratiae. Ergo. Quae ratio probat illa centum, vel mille, quae deducta pensione remanere debent; non esse aliter computanda successu temporis, quam computantur in principio, & cum in principio computentur ex fructibus certis beneficii, successu temporis sic computari debent; sic tradit Rota in vna Zamoren, execut. decimatum 2. Maij 1591. coram E. Scraphio, ibi, clausula, quod remaneant centum pro Rectore, solita apponi in pensionibus, non solum est verificanda de tempore gratiae, sed etiam requiritur, ut continuo duret, ad hoc ut pensio sustineatur alioquin ex pensione venit supplendum, quod Rectori deest.

Ad fundamentum Garciae respondeo, gratiam Pontificis, quoad praesentem valorem, non pendere à futuro euentu, sed à praesenti conditione, cum de praesenti constare possit, remaneant centum pro Rectore, & mille pro Episcopo. At quoad eius durationem, & conseruationem pendet illa gratia ex futuro euentu; quia annectitur dictae conditioni, ut remaneant centum pro Rectore, & mille pro Episcopo. Quia conditione deficiente pensio saltem pro illa parte non subsistit.

Secunda difficultas est an reservatio pensionis nulla sit, si ea deducta non remaneant pro Rectore centum & mille pro Episcopo, an potius reducenda sit? Quia in re distinctio videtur. Garcia 1. part. de benef. cap. 5. num. 422. & dicit si pensio imposita sit, ad voluntatem, & consensum resignantis beneficii, reservationem pensionis nullam esse, si ea deducta non maneat centum pro Rectore, & mille pro Episcopo, quia resignans non aliter, neque alio modo resignat, nisi sub obligatione pensionis integrè soluendae. At pensio integrè solui non potest centum pro Rectore, & mille pro Episcopo remanentibus. Ergo & resignatio, quae ab ipsa pendet, at si pensionis reservatio non ad voluntatem resignantis, sed ob aliam causam facta sit, neque potest integrè solui, remanentibus centum pro Rectore, reducenda est ad quantitatem, quae possit solui illis centum remanentibus; quia praesumendum est Pontificem velle collationem beneficii firmam manere, & solum eam pensionem concedere; quam de iure beneficium capere potest. Quod si maiorem expressit, ex ignorantia processit, & sub ea minor intelligenda est. Et quoad hanc secundam partem approbo sententiam Garciae pluribus decisionibus Rotae confirmata. Prima pars mihi difficilis est, ex illa enim sequitur solutionem pensionis integrè faciendam esse, quamuis successu temporis, nec centum, nec congrua remaneat titularis, quia non aliàs, neque alio modo resignationem facit, nisi sub obligatione pensionis integrè soluendae. At durum videtur, titulari obligatum esse beneficio inseruire absque stipendio iusto sibi à iure assignato. Ergo non est dicendum pensionem esse integrè soluendam. Quapropter ego censetem sic resignantem beneficium, & pensionem ultra id, quod capere potest exposulantem, velle resignationem firmam esse; quia non est praesumendum velle actum facere inutilem & vanum, & consequenter credendum est velle, ut resignatio remaneat ea, quae à iure conceduntur, scilicet centum Rectori, & Episcopo mille, aliàs haberet voluntatem iniquam, & iuri contrariam, quod non est praesumendum. Ex quo sic tacite velle, ut pensio ad minorem quantitatem, & iuri proportionatam reducatur. Si enim actus non valet, ut fit, valeat eo modo quo valet potest. Adde sibi debere imputare pensionis diminutionem, si quidem illam imposuit ultra vires beneficii resignati. Vnum tamen mihi videtur certum, casu quo à principio resignatio beneficii, & constituta pensio effectum haberet, & successu temporis non posset integrè solui pensio remanentibus centum pro Rectore, pensionem esse reducerdam. Nam cum in hoc casu vnus ex duobus pati debeat in proprio iure diminutionem, vel beneficiarius, vel pensionarius; aequum est, ut potius pensionarius, quam beneficiarius patiatur. Quia fractus beneficii, ex quibus pensio soluenda est, beneficiario sunt potiori iure adiacenti, quam pensionario.

Tertia difficultas est, si beneficiarius non vult pensionem soluere; quia illa soluta non remanent sibi centum libera, cui competit, onus probandi beneficiarium à solutione pensionis non se posse excusare? Omnis variis placitis, dicendum exi-

alimo, penes beneficiarium esse onus probandi supradicta certum non remanere, ut sic à solutione pensionis se excusare possit. Et quidem quando beneficiarius est successus illius qui pensionem contulit, & soluit, & à solutione pensionis se excusare praetendit, mihi certum videtur. Tam quia constat de eius obligatione ratione beneficii gratuiti accepti. Ergo praetendens se eximere ab hac obligatione, ostendete debet causam exemptionis. Tum quia habens potest legem, habet intentionem fundatam, sed pensionarius habet, pro se legem, ut ipsi pensio soluantur. Ergo ipsi competere non potest onus probandi sibi soluendam esse. Tum & praecipue, quia pensionarius est quasi in possessione ex gendi integrè pensionem ex fructibus beneficii; eo quod ab antecessore in beneficio illam exegerit, & receperit. Ergo, ut deturbar ab hac quasi possessione, causam ostendere debet qui deturbar, sic haec rationes probant idem esse dicendum in beneficiario, qui pensioni contulit, & soluit, qui si praetendat se à solutione excusare, probare debet excusationem. Quia ratio solutionis est pensionarius in quasi possessione, habet pro se legem, & intentionem fundatam. Adde in his casibus agi non potest ad nullitatem pensionis, sed ad illius reductionem, vel extinctionem: si quidem pro valore stat lex & possessio. Sed quoties agitur ad reductionem vel extinctionem pensionis, probare debet qui agit, & reductionem praetendit, ut tradit Rota in vna Salmantina pensionis, 26. Maij 1593. relata à Garcia 1. part. cap. 5. num. 424. vers. 4. est casus.

Quocirca solum restat dubium quando beneficiarius qui pensionem contulit, nondum illam soluit, an tunc ipse probare debeat non esse locum pensioni, vel potius pensionario competere onus probandi locum esse pensioni, & quouque ipse probet, non teneat beneficiarius pensionem soluere? Rota in suprad. Salmantina casu 2. & 3. apud Farinac. 1.1. num. 1. de 1. 44. n. 3. dicit penes pensionarium esse hoc onus. Tum quia beneficiarius habet suam intentionem fundatam, ne beneficia sibi collata grauentur pluiquam par est. Tum quia pensionario conceditur pensio, dum modo beneficium illam sustinere possit. Ergo quouque probet beneficium illam sustinere posse, ei non debet, quia dispositio condicionalis non habet effectum, nisi positura conditione. Neque obstat beneficiarium in Pensione contulisse, quia semper censetur consentire sub conditione, quod beneficium illam capere possit.

Nihilominus adhuc in hoc casu mihi probabilis apparet, penes beneficiarium esse onus probandi beneficium capere non posse pensionem, alias excusari non poterit ab illius solutione. Mouctus, quia Pontifex pensionem beneficio imponens, & beneficiarius ei consentiens praesumuntur actum facere iuri conuoluntatem. Ergo praesumuntur eam pensionem imponere, quam beneficium à tena iuris dispensatione capere potest. Ergo pro valore pensionis stat praesumptio. Ergo qui illam impugnat, onus probare debet. Neque obstat concedi pensionem sub conditione, quod beneficium illam sustinere possit, ut dicitur pensionarium obligatum esse probare illam beneficium posse sustinere; quia eo ipse, quo beneficiarius contulit, & ex cuius voluntate litterae fuerunt expeditae, probatum habet pensionarius beneficium illam sustinere posse, ne dicamus, à Pontifice actum vanum & inutilem fieri. Non enim illa conditio, dummodo remaneat pro Rectore, suspendit collationem pensionis, quouque probetur à pensionario. Aliàs nullus pensionarius exigere posset pensionem, quouque probaret beneficium illam sustinere posse, quod est contra communem sensum, & praesum, quae à puncto collationis supponit beneficium illam posse sustinere, praecipue accedente beneficiarii consensu.

S. V.

De forma imponendi pensionem in beneficio.

- 1 De consensu beneficiarii pensio imponenda est.
- 2 Vacante beneficio constituendus est defensor beneficii, quibus beneficiarii pensioni consentiant.
- 3 Requiritur patroni consensus.
- 4 An in imperatione pensionis sit faciendus mentio de beneficii obrentis. Quid sentiat Garcia.
- 5 Resoluitur non esse necessario faciendam mentionem de bonis factis obrentis, bene rationem de pensionibus.
- 6 Si beneficio resignatio imponens pensionem credens liberam esse, inualida est pensionis impositio.
- 7 Quantitas pensionis non videtur necessario exprimienda, excepto casu quo in beneficio pensio gratuita velis suam pensionem imponere.
- 8 Sine iustis illa clausula, ut pensio soluantur habitis, etiam habita beneficii possessione.

EX solutione aliquatim difficultatum constat, quae requiruntur pro forma in pensionis impositione. Imò dubitatur de consensu beneficiarii, an hic requiratur pro forma? Respondeo requiri, esseque inualidam pensionem, quoties de beneficiarii consensu non constat. Quia non praesumitur

tot Pontifex velle pensionem imponere, aliter quam ipse praescribit imponendam. Est autem a Pontifice praescriptum, ut nulla pensio imponatur, nisi de consensu illius beneficiarii, qui pensionem solvere debet, qui si fuerit in curia personaliter, praesertim consentium, & solitum iuramentum; si minus per procuratorem ad id specialiter constitutum, ut habetur in reg. 4. r. l. 43. Cancell. Ergo absque huiusmodi consensu, vel illius expressa derogatione nulla est pensionis impositio. Ergo consensu beneficiarii habetur pro forma: sic Azor. 2. p. instit. moral. lib. 8. cap. 8. quest. 6.

Hinc fit, Episcopum, & legatum in iis casibus, in quibus pensiones imponere possunt, nequaquam eas imponere absque consensu illius, qui solvere eas debet, qui non valent supra dicto iuri Pontificio derogare: & tradit Giga de pension. q. 10. Azor. loco allegat. Cacial. quest. 5. Garc. de benefici. p. cap. 5. numero 320.

Dubium tamen est: an si vacanti beneficio imponatur pensio, contingendus esse defensor aliquis beneficii, qui in pensionem loco beneficiarii consentiat? Negat Garcia supra dicto loco in pensione Ecclesiastica, & admittit in profana. Moverit quia signa beneficii de iure sunt requisita pro alienatione rerum Ecclesiae, ac reservatio pensionis Ecclesiasticae, non est alienatio; est tamen reservatio pensionis profanae; Ergo solum pro reservatione pensionis profanae contingendus est defensor. Verum mihi probabilius apparet constituendum esse defensorem beneficii, qui loco beneficiarii consentiat pensioni. Tum quia pensio esto non sit proprie alienatio, est tamen quasi alienatio, eiusque naturam imitatur. Tum & praecipue, quia aliquis est obligandus ad pensionis solutionem, qui non potest esse alius, nisi qui fuerit beneficii defensor, & fructuum custos. Ergo ex illius consensu pensio imponenda est, iuxta supra dictos Cancellar. Tum denique quia lupadicta regula absolute habet, ut absque consensu illius qui solvere debet pensionem nullatenus litterae pensionis expediantur. Ergo sapienter, semper debet adesse aliquem obligatum pensionem solvere, & ex illius consensu litteras expediri. Neque regula distinguit, an pensio imponatur in beneficio vacante, vel non vacante.

Secunda difficultas est de consensu patroni; an requisitus sit pro forma? Cui difficultati §. 2. satisfacimus, affirmativam partem sequentes.

Tertia difficultas est: an in impetratione pensionis Ecclesiasticae sit necessario faciendum mentio de obtentis beneficiis, vel pensionibus? Garcia 1. p. de benefice. cap. 5. a. num. 83. distinguit inter pensionem ex causa lucrativa, vel ex causa onerosa: & affirmat ad impetrandam pensionem ex causa lucrativa, qualis est omnis illa quae conceditur extra causam resignationis, quaeque datur coactivo vel commodius quis sustentari valeat, esse necessario faciendam mentionem de obtentis, secus vero in impetratione pensionis ex causa onerosa scilicet ex causa resignationis. Priorem partem probat. Tum quia pensio ex causa lucrativa loco beneficii succedit, sed ad impetrandum beneficium est mentio faciendum de obtentis, ergo ad impetrandam pensionem. Tum quia stylus curiae est hanc esse mentionem faciendam. Secundam partem probat quia pensio datur ex causa resignationis non obligatorie datur pensionatio, sed ne nimium dispendium patiat in resignatione, ac proinde in illius impetratione non videtur mentio necessaria faciendum de aliis beneficiis obtentis, quia loco beneficii habet, & quod habere potest succedit. Verum si pensionem impetrat ex resignatione beneficii, quod nullatenus retinere potest; eo quod ad aliud incompatible electus sit, in talis pensionis impetratione necessario facere debet mentionem de beneficiis resignato, & de iure ad beneficium quod habet, ut sic constat resignationem illam non esse onerosam, sed lucrativam; si quidem obligatus est beneficium demittere obtento incompatible: sic Garcia supra.

Quarta difficultas est: si iusta illa clausula in reservatione pensionis apponi solita, scilicet ut pensio solvatur habita vel non habita beneficii possessione; videtur non esse iusta; quia pensio est eius ad fructus ex beneficio percipiendos, sed beneficium, cuius quis possessionem non habet, non habet fructus. Ergo non potest esse in illo pensio. Ex consensu. Si obligatus solvere aliquas mensuras tritici colligendas ex aliquo praedio, dum absque tua culpa nullum ex tali praedio fructum colligis, non teneris ex leg. si debitor. ff. de contrahenda em. ut sed beneficiarius obligatur ex fructibus beneficii pensionem solvere. Ergo dum absque tua culpa nullum fructum colligis, pensionem solvere non teneris. Ergo, item si beneficiarius obligatur solvere pensionem, quin possessionem apprehendat, obligatur solvere pensionem ob solum beneficii titulum. Ergo talis obligatio sapit speciem simoniacae. Nihilominus dicendum est illam clausulam licitam esse: sic defendit Navar. 1. consil. de praebend. conf. 5. num. 4. Azor. 2. p. instit. moral. lib. 8. cap. 6. quest. 1. Ratio est quia esto pensio in beneficii fructibus retineatur, obligationem tamen suscipere potes illam solvendi; tamen nullo fructus percipias, sufficit

fatis constat; imo contrarium ex ipsius litteris pensionis colligitur cum saepe in fauorem plurimum, qui beneficiis gaudent expeditur, quin in ipsis illa mentio beneficiorum reperitur, quae si necessario faciendum esset, ibi exprimeretur.

Quod autem in impetratione pensionis fieri mentio debeat alterius pensionis obtentae, si eam pensionarius habet, testatur Azor. 2. p. instit. moral. lib. 8. cap. 9. quest. 3. esse communem sententiam, adducitque Gigancem de pension. quest. 29. Callador. de cess. de pension. Gambarum de offic. leg. lib. 6. num. 226. Mandof. de signatur. grat. C. i. i. de pension. vers. suppositimus. C. reg. 33. q. 6. a. n. 7. Garc. 1. p. de benefice. cap. 5. num. 561. Fia. Patil. lib. 6. de resignat. q. 2. a. n. 40. Probantque supra dicti doctores efficaci satisfactione. Quia non praesumitur Pontifex velle duplici onere Ecclesiam gravare, cap. mandatum c. litteris de rescrip. C. c. duobus. eodem tit. in 6. Quod a fortiori minuit, si pensionem obtineas in beneficio alia pensione grauat, siue grauatum sit in tui fauorem, siue in fauorem alterius, semper enim est faciendum mentio antiquae pensionis valida, ne beneficium vitia vires graueretur, sic Rota in vna Cremonen. penf. 23. Martij 1615 apud Fatim. in nouis. decif. 666.

Sed quid si beneficio resignato imponas pensionem, credens bona fide liberam esse, cum tamen grauatum sit alia pensione, citra hanc secunda pensionis reservatio valida; Affirmant aliqui, si utriusque pensionis beneficium capax sit. At mihi probabilius videtur pensionis reservationem inuaidam esse, quia si sciret Pontifex beneficium illud pensione grauatatum esse, forte non consentiret pensioni denique impositae, praecipue in tanta quantitate, vel saltem difficillime consentiret. Ergo praesumendum est ex errore praebere consensum, ac proinde esse nullam: sic Gambarus de offic. legat. lib. 6. dicto num. 126. Neque reprobat Azorius supra quest. 3.

Vltius inquires: an cum de pensione est faciendum mentio debeat eius valorem exprimere; Affirmat Garcia 1. part. de benefice. cap. 5. num. 101. Moverit; quia in reg. concellar. de exp. timendo valore beneficiorum dicitur exprimentum esse valorem aliorum quorumque beneficiorum. Sed sub dictione generali cuiuscumque beneficii pensio intelligitur, ut multis allegatis docet Sanchez lib. 2. in decal. cap. 28. num. 36. Mandof. reg. 33. q. 6. num. 23. C. 9. Gambarus lib. 6. a. num. 350. Rebuff. de pacifice. posse. num. 332. alius 114. Item quia eadem ratio videtur esse de pensione ac de beneficio, cum loco beneficii succedat. Nihilominus, probabilius existimo, non esse opus quantitatem exprimere pensionis casu quo in beneficio pensione grauatouam pensionem velles constituere: sic Giga de pension. q. 67. concl. 6. Rota in vna Avulen. beneficii de Mobelvan. 30. Octobris 1595. quam refert Garcia. 11. p. de benefice. cap. 3. num. 199. Moverit, quia supra dicta regula cancellariae expresse loquitur de impetratione beneficiorum, ergo non est extendenda ad pensionis impetrationem. Tum quia illa regula exorbitat a iure communi, ex vi cuius non est exprimentum beneficii valor, ut multis allegatis docet Menoch. de arbit. lib. 2. casu 201. num. 78. Ergo non est extendenda, sed potius limitata. Tum quia si regula illa extendere ad pensionem, in cuiuscumque impetratione esset mentio faciendum de pensione, & eius valore; si curi faciendum est in impetratione cuiusque beneficii; sed supra constitutum est, & tenet Garcia in impetratione pensionis onerosae non esse necessario faciendam mentionem de obtentis. Ergo siquid est supra dictam regulam non extendi ad pensiones. Neque obstat sub dictione quorumcumque beneficiorum aliquando, venire pensiones, quia hoc est in materia fauorabili; non odiosa, & casu quo aliunde non limitetur, ut in praesenti limitatur ex dictione aliorum, quae familia replicat non dissimilia, & impropria, quales sunt pensiones comparatione beneficiorum, ex leg. si fugitui. tunc in glossa fin. ibi communiter approbata. Cod. de seruis fugitiuis. & tradit Giga supra. Dixi ex cepto casu, quo in beneficio pensione grauatou velles nouam pensionem constituere, quia tunc valor pensionis est exprimentum, ne contingat beneficium vitia vires grauari.

Quarta difficultas est: si iusta illa clausula in reservatione pensionis apponi solita, scilicet ut pensio solvatur habita vel non habita beneficii possessione;

Videtur non esse iusta; quia pensio est eius ad fructus ex beneficio percipiendos, sed beneficium, cuius quis possessionem non habet, non habet fructus. Ergo non potest esse in illo pensio. Ex consensu. Si obligatus solvere aliquas mensuras tritici colligendas ex aliquo praedio, dum absque tua culpa nullum ex tali praedio fructum colligis, non teneris ex leg. si debitor. ff. de contrahenda em. ut sed beneficiarius obligatur ex fructibus beneficii pensionem solvere. Ergo dum absque tua culpa nullum fructum colligis, pensionem solvere non teneris. Ergo, item si beneficiarius obligatur solvere pensionem, quin possessionem apprehendat, obligatur solvere pensionem ob solum beneficii titulum. Ergo talis obligatio sapit speciem simoniacae.

Nihilominus dicendum est illam clausulam licitam esse: sic defendit Navar. 1. consil. de praebend. conf. 5. num. 4. Azor. 2. p. instit. moral. lib. 8. cap. 6. quest. 1. Ratio est quia esto pensio in beneficii fructibus retineatur, obligationem tamen suscipere potes illam solvendi; tamen nullo fructus percipias, sufficit

sufficit quod habeat ius illos percipiendi, sicuti potes obligari solvere pensionem illis annis, in quibus nullo fructus colligeres: quia cum hac obligatio sponte suscepta sit, non debet tibi datum, & difficile esse ei satisfacere. Hinc soluitur ratio dubitandi. Ad confirmationem dico obligatum solvere mensuras ritici colligendas ex pradio, excusari ab obligatione. dum nihil collegit: at non excusaretur, si obligatus esset solvere, siue eas collegerit, siue non: sic in pensioe dicendum est te non esse obligatum solvere absolute in illis fructibus ex beneficio perceptis, quando per te non fiat, quominus illos percipias, excipie nisi liberet te ad id volueris obligate. Ad secundam confirmationem nego esse simoniam, cum ex consensu Pontificis hac obligatio suscipiatur.

S. V. I.

De obligatione beneficiarii solvendi pensionem, & potestate pensionarii illam exigendi

- 1 Beneficiarius obligatus est sub gravi culpa pensionem solvere.
- 2 Beneficio vacante tenetur Ecclesia fructus percipiens pensionem solvere.
- 3 An succedens in beneficio pensione gravato tenetur solvere pensionem decursam tempore antecessoris? Proponitur dubitandi ratio.
- 4 Resolvitur prius conveniendum esse heredem beneficiarii postea successorem in beneficio.
- 5 Si fructus diminuantur notabiliter, an solvenda integre pensio sit?
- 6 Tenoris pensionem solvere sua prebende impostam, si prebendam dimittit, & novam obtinet.
- 7 Si beneficio vacante imposta sit pensio ad sui favorem quod beneficium fuit Petro concessum, & ob eius inhabilitatem non habuit effectum, & tandem Joanni acquisitum est, tenetur Joannes tibi pensionem solvere.
- 8 In loco beneficii pensio solvenda est.
- 9 Possitne exigere pensio ante literarum expeditionem.
- 10 Quid dicendum in illa questione, an pensio imposta beneficio à Titio possessor, quo Titio durante literas non expediti, possit decursam pensionem à Caio, cui est beneficium concessum, exigere. Negativè responderetur.
- 11 Si à Caio beneficiario pensionem trium annorum sequenti anticipatis solutionibus receperis, & pensionem transferis in Titium, potestne Titius à Caio beneficiario pensionem solutionem exigere? Probabilis est posse.
- 12 Pensionarius agere potest hypothecaria actione adversus quemcumque possessorem fructuum beneficii gravati.
- 13 Possitne pensionarius adversus beneficium negantem pensionem agere iudicio de spolio seu possessorio.
- 14 Quid de possessione debita alicui ecclesie, & soluta tuo antecessori, an inquam possis agere iudicio possessorio ut tibi solvantur.
- 15 Agens iudicio possessorio obligatus est ostendere titulum, & reservationem. Et apponitur quaedam limitatio.
- 16 In exigenda pensione quem modum pensionarius servare debet.

Non est dubium obligatum esse sub gravi culpa beneficiarium, in cuius beneficio pensio est imposta, eam solvere. Tum quia pensio est portio extracta à beneficio pensionario applicata. Tum quia in literis pensionis sub gravissima pena excommunicationis ipso facto incurrendæ, privationis beneficii præcipitur eius solutio. Quod non solum verum est de beneficiario primo consentiente pensio, sed de quocumque illius successore, quia pensio est onus reale fructibus beneficii annexum, ac proinde accipiens beneficium pensione gravatum, obligatur illud onus sustinere: sic Gigas de pensio. quaest. 43. Azor. 2. p. instit. mor. lib. 8. c. 8. q. 13. Garcia 1. p. de benef. cap. 5. n. 178. & 190.

2 Hinc fit, beneficio vacante teneri ecclesiam percipientem fructus pensionem solvere ob rationem dictam; quia est onus reale fructibus beneficii annexum, & tradit Gigas de pensio. quaest. 6. Gutierrez, canon. quaest. cap. 1. num. 116. & n. 123. Garcia 1. p. cap. 5. num. 188. Azor. 2. p. instit. moral. lib. 8. c. 12. quest. 10. Quocirca, si diuturna sit vacatio, dandus est reconventus, qui conveniri possit à pensionario, qui que pensionem solvere debet: sic Gigas, Gutierrez & Azor. supra. Item sequitur beneficiario pensio solvenda est à sequenti: sic Garcia, num. 176. cum Gigante. quaest. 72. Secundo fit decisio illius gratiæ questionis; an pensio constituta in canonicatu consistente in distributionibus quotidianis, quæ interessibus conceduntur solvenda sit à capitulo tempore vacationis? Et dicendum est solvendam esse, prout iatus dixi tract. de horis canonicis. disp. ult.

3 Dubium tamen est primo an succedens in beneficio pensione gravato tenetur solvere pensionem decursam tempore

antecessoris insolutam? Ratio dubitandi est; quia successor in beneficio nullo fructus percipit illius temporis, neque habet beneficium ab antecessore, sed à Pontifice, cui ergo obligandus est pensionem solvere? Pensio enim fructibus perceptis illi tempore erat annexa; & que de causa beneficiarii, illos percipiens conveniri poterat. Ergo non successor in beneficio, & ita tenet Caccialupo de pensio. q. 1. Gambardus de offic. leg. lib. 6. q. 11. à. n. 441.

4 Ceterum in hac re dicendum primo est, si beneficiarius vel eius hæres conveniri possunt pro pensionis decursæ solutione esse conveniendos, ante quam successor in beneficio conveniatur. Quia ipsi sunt directè obligati, maxime si fructus aliquos beneficii retineant; quia tunc hypothecaria actione conveniri possunt. Neque æquum est ante horum excusationem ad successorem devertere qui nullo fructus beneficii percepit, & solum videtur obligatus ad solutionem in subsidium: sic pluribus decisionibus Rotæ comprobatur Garcia 1. p. de benef. c. 5. n. 139. etiam plures doctores relati ab eodem num. 191. dixerunt liberum esse pensionario contra hæredem, vel successorem beneficii procedere, & satis esse contra successorem agere, quia aduersus ipsum executio procedere potest; cum tamen aduersus hæredem non possit, nisi via ordinaria.

Secundo dico facta excussione beneficiarii, vel hæredis posse pensionarium pro solutione pensionis ad successorem beneficii recurrere. Tum quia non est æquum privari pensionarium iure sibi debito. Tum quia successor in beneficio suscipit onus beneficii annexum, & consequenter suscipit obligationem pensionis solvendæ. Neque valet dicere pensionem esse onus beneficii non vtentis, sed pro illis fructibus, qui tempore decursæ pensionis fuerunt percepti, quia pensio non annectitur determinatè his vel illis fructibus, sed quibuscumque fructibus beneficii, dum non est soluta. Quod constat in beneficiario consumente vno anno fructibus beneficii integros, & pensionem non solvete, quia ex fructibus aliorum annorum solvete debet, quique fructus loco fructuum illius anni subrogantur. Sic in præcæto dicendum est, fructus beneficii collectos tempore antecessoris obligatos esse pensionis solutioni; at quia non extant, subrogantur in eorum loco fructus reliquorum annorum ex eodem beneficio perceptis: sic Gigas de pensio. quaest. 39. Azor. 2. p. instit. mor. lib. 8. c. 8. q. 14. Garcia 1. p. de benef. c. 5. n. 191. & seq. quæ omnia optime confirmantur decis. 352. in novis apud Farinæ.

5 Secundo dubitabis, an si nullo fructu, vel non nisi diminutos collegeris casu aliquo fortuito, bello scilicet, inundatione aquarum, aut sterilitate agrorum tenearis pensionem solvete; vel possis illam diminute pro diminutione fructuum, vel insolutam relinquere? Azor. 2. p. instit. mor. lib. 8. c. 13. q. 3. cum Gigante q. 62. n. 10. de pensio. negat te posse negare pensionem, vel illam diminute; quia pensio non est annexa determinatè fructibus beneficii cuiuslibet anni, aliis neque successor beneficii obligabitur solvere pensiones decursas tempore antecessoris, neque beneficiarius, qui iuxta consuetudinem aliquatum ecclesiarum nullo fructu percipit primo anno, tenetur pensionem solvete, quod est contra communem sensum. Ergo quod vno, vel altero anno fructus non colligantur, non te excusate potest à solutione, si reliquis annis colligis sufficientes fructus. Adde multiplicatis fructibus non agitur pensio, ergo neque ipsis diminutis debet dimitti.

Dicendum tamen est, si fructus non sint ita diminuti, quin in beneficio parochiali tibi remaneant centum soluta penobæ & in aliis beneficiis quantitas, quæ iuxta literas Pontificas remanere debet, te excusari non posse à solutione pensionis; quia illa diminutio non obstat pensionis impositioni. At si fructus ita diminuantur, vt nulli, vel in quantitate minori quam ex iure debent, remaneant soluta pensione, credo te posse diminute pensionem pro quantitate tibi debita diminuta, vel insolutam relinquere. Tum quia sub illa conditione constituta ecclesie pensio. Tum quia annua pensio est onus reale annexum fructibus annuis, & pereunt principaliter, perire debet accessorium in quo fundatur. Secus veto est, cum fructus colligantur, tunc inquam ecclesia manet obligata ad solutionem pensionis, cui obligationi si beneficiarius sic fructus consumentis non satisfecit, successor in beneficio satisfacere tenetur.

Credo tamen autoritate ordinarij hanc diminutionem pensionis, vel illius negationem fieri debere, & non autoritate propria; quia non est ita certum, & apud doctores constans collectio fructuum aliorum annorum non computari huius anni diminutionem, & consequenter non est certum beneficium excusatum esse à solutione integra pensionis. Ergo in casu dubio non debet propria autoritate duci, & pensionarium iure certo acquisitum priuare.

6 Tertio dubitabis tenearisne solvere pensionem tuæ prebende impostam, si illam dimittis, & novam obtines, vt contingit in pluribus ecclesiis, in quibus datur optio prebende pinguioris: Cui dubitationi optime respondet Gigas de pensio. q. 93. n. 3. & 4. & ex illo Azor. 2. p. instit. mor. lib. 8. c. 13. q. 4. sub hac distinctione, si prebende talis Ecclesie distinctæ sunt: eo quod quilibet suos fructus, & proventus proprios, & determinatos habet.

habeat, neque cum aliis communicet, dimissa prabenda onerata, & libram obtinens, a pensionis solutione excusatur. At si prabenda non sunt distincta, neque distinctos habeat fructus, sed fructibus collectis a capitulo sit distinctio singulari prabendatis suam portionem assignans maiorem, vel minorem iuxta prabendam quantitatem, tunc non censetur excusatus a solutione pensionis, quia pensio imposta est super fructus a te perceptos.

7. Quod dubitabis, si beneficio vacanti imposta fuit pensio ad tui fauorem, & Petro beneficium concessum fuit, cuius concessio ob eius inhabilitatem non habuit effectum, sed Ioannes beneficium tanquam vacans per obitum impetrauit, teneatur ne Ioannes tibi solvere pensionem; Videtur non teneri quia ipse non consensit pensioni, & consensu antecessoris illi nocere non potest, vt pote ab inhabili praestitus. Nihilominus dicendum est esse obligatum Ioannem solvere tibi pensionem, ac si beneficium tunc fuisse Petro collatum, & ipse legitime concessisset. Quia haec pensionis referatio non dependet ex valore collationis, sed ex voluntate Pontificis intendens tibi pensionem concedere illud beneficium a quoque possideatur, sic tradit Gonzalez de regul. mens. gloss. §. n. 9. 60. Garc. de benef. 1. p. cap. 5. n. 13.

8. Quod dubitabis quo in loco beneficiarius solvere pensionem debeat; Respondeo debere solvere in loco beneficii, nisi aliud in referatio pensionis expressum sit. Quia est onus beneficii, & illius fructibus annexum: sic Gamba de officio legat. 1. p. 6. n. 6. 12. Gratia de excep. forens. cap. 94. n. 60. Garc. pluribus decisionibus comprobans. 1. p. 6. 5. n. 47. 33. Quocirca si pensionarius, aut eius procurator, non est in loco solutioni destinato, debens pensionem non est in mora, debet tamen facere proclamationem, vt si consistit non repetiri beneficiarium neque eius procuratorem, est in forma cameratae fuit obligatus & cum clausula sine retardatione, debet facere depositum; alias non satisfaciatur: sic Garc. sup. n. 234. & 235.

9. Quod potestatem exigendi pensionem, quam pensionarius habet, occurrit dubitatio, possit ne pensionarius eam exigere ante litteras, expeditas? Cui dubitationi respondent doctores allegandi in foto conscientiae posse ex gi. & solui durante primo semestri, quia gratia pensionis firma est, verbo tantum concessa tamen litterae non expeditur. sic Gigas de pensionib. 4. 34. num. 6. fine. & seq. Ludouic. Gomez reg. de non iudicando iuxta formam suam p. 114. vers. breuiter Mandol. reg. 2. 7. cancell. 9. 7. n. 4. Rebuff. de pact. possess. 9. 137. col. 21. & p. 137. benef. in separatur. gratia 3. p. n. 11. Th. Sanchez lib. 8. de matr. d. 1. 2. 9. num. 5. Dicit durante primo semestri, nam illo transacto non licet pensionem recipi, nec solui litteris non expeditis. Quia Pius V. id sub excommunicatione referuata prohibuit, vt relato Cord. sum. 9. 166. Man. 2. sum. c. 11. n. 9. Vega. 2. sum. c. 65. in vlt. causa docet Sanchez supra. Ergo vero existimo neque etiam primo semestri exigi, neque solui pensionem posse ob clausulam, quae in supplicatione pensionum apponi mandatur a tempore Greg. XIII. vt scilicet vigore litterarum de super expeditarum. &c. nec alias per solendam. Quae clausula apponitur tum in fauorem patris, tum & praecipue, ne defraudentur officiales cancellariae. Tempore vero Sixti V. id mandatum erat sub pena nullitatis pensionis, vt testatur Salustius Tiber. in pract. aduitoris camera. lib. 3. c. 4. Clemens autem VIII. addit, vt infra nouem menses proximos expendantur litterae, alias praesens referatio nulla sit. Ex quo manifeste constat neque pensionem ex gi. neque solui posse litteris non expeditis, & obligationem esse expeditis litteras infra nouem menses a die supplicationis, alias nulla erit referatio, sic Garc. 4. parte de benef. cap. 2. num. 44.

10. Hinc fit decisio illius quaestiois, an si tibi referuata fuit pensio super beneficio, quod Titius possidebat, neque litteras expedito cunctis duobus annis sequentibus, quo tempore Titius mortuus est, & beneficium Caio fuit concessum, & tu litteras expeditis, an inquam tunc a Caio exigere possis pensiones decessit tempore Titij? Affirmat Gigas 4. 40. quom quoniam Azor. lib. 8. c. 13. q. 10. quia a puncto concessiois est grauum illud beneficium, & cum Caio illud accipiat, cum illo onere accipere debet. Ceterum tenendum est nullo modo posse pensionem illorum annorum decursam exigere a Caio Quia neque a Titio eam pensionem exigere poteris sub excommunicatione poena iuxta praedictum bullam Pij Vergo neque a successore. Neque obstat gratiam esse validam, si illa vt impeditur. Adde gratiam esse factam nullam ipso iure, si quidem infra nouem menses a die supplicationis litteras non expeditis ob clausulam a tempore Clem. VIII. apponi solitam.

11. Restant tamen aliquot difficultates examinandae. Prima, an si a Caio beneficiario anticipatis solutionibus pensionem trium sequentium annorum receperis, & pensionem in Titium transferas ex potestate Pontificia, quam habes transferendi, possit ne Titius a Caio beneficiario pensionis solutionem exigere? Negare videtur Gigas 4. 88. 5. Mouetur quia tu nullum aliud ius transiisti in Titium, nisi quod possidebas: subrogatur enim loco tui? at tu ob anticipatas solutiones potestate carebas exigendi pensionem a beneficiario illis annis sequentibus. Ergo

Titius hac careere debet potestate: subrogatus enim naturam, & conditionem sortitur eius in cuius locum subrogatur, leg. filia sua. §. Titia. ff. de condition. & demonst. §. fuerat. in fin. de actionib. & alius exorat Gonzal. gloss. 5. §. 9. n. 99. Item beneficiarius solutione pensionis anticipata liberatus est ab obligatione soluendi, ergo ob nouum pensionarium illam contrahere non potest, Nihilominus credo probabilius nouum pensionarium exigere posse a beneficiario pensionem, ac si tibi non soluisset: sic expressit Azor. 2. p. instit. moral. lib. 8. c. 13. q. 5. Ratio est: quia tu non transfers in Titium pensionem quam habes, sed tua pensione extincta nouam Titius obtinet similem prolixius ei, quam tu obtinebas. Non enim in pensionibus datur vacatio, sed extinctio. Ergo solutio tibi facta non potest beneficiarium releuare ab onere soluendi Titio suam pensionem: sibi enim imputare debet, quod anticipatae soluerit. Et confirmari potest exemplo prelati locantis fructus alicuius praedij, & recipientis pensionem anticipatam aliquorum annorum, qui si interim moriatur, non releuatur locatarius a soluenda pensione successori, tamen iam antecessori soluisset.

12. Secunda difficultas est, an pensionarius agere possit hypothecaria actione, siue aduersus beneficiarium, siue aduersus haeredem Negat Paul. Castren. com. 338. cuius initium est. Quia exemptiones. volum. 1. Felin. c. ad audientiam. 2. de rescrip. Mouetur, quia non videntur fructus beneficii tacita hypotheca obligati pensionario, Tum quia pensio saepe constituitur non in alimentum pensionarii, sed in remunerationem ob seruitia ecclesiae facta, vel ob resignationem beneficii possessi, aut iuris ad illud. Tum quia pensio est portio separata a beneficii fructibus, Ergo fructus beneficii non possunt solutioni pensionis hypothecari: Ceterum verius est posse pensionarium agere hypothecaria actione ad solutionem pensionis aduersus quemcumque possessorem fructuum beneficii grauari: sic docuit Gigas de pensionib. 9. 51. a num. 17. Azor. 2. p. instit. moral. lib. 8. cap. 13. q. 1. Ludouic. Rom. com. 338. quod incipit in casu propositi themarise Ratio est quia pensio imponitur super beneficii fructus, ita vt ex fructibus beneficii soluenda sit. At quous certe rei onus imponitur, illa res censetur tacita hypotheca obligata pro illo onere, iuxta leg. codicillis. §. in iustitio ff. de legat. 2. & notatur Barr. in leg. Lucius. ff. de aliment. & citat. legat. & leg. fundum ff. de legat. 2. Neque obstat pensionem non esse alimentum, quominus fructus beneficii eius solutioni non hypothecentur: sufficit enim quod super ipsos fuerit constituta. Neque valet dicere, quod sit portio a beneficii fructibus detracta: quia cito ab ipsis separata sit, est tamen ex illis soluenda. Dicitur autem separata, quia aperi a beneficiario separatur, & applicatur.

13. Tercio difficultas est, possit ne pensionarius, cui solutio pensionis denegatur, agere aduersus beneficiarium iudicio de spolio, seu possessorio. Et quidem si per plures annos pensionem recepit a beneficiario modo negante, non est dubium agere posse, quia acquirit possessione priuata. At si semel tantum accepit, negant plures. Probabilius credo agere posse iudicio de spolio, Vnus enim actus sufficit in hac parte ad possessionem inducendam: sic Gratian. de excep. forens. cap. 113. a num. 20. Garcia pluribus decisionibus comprobans. 1. p. de benef. c. 5. n. 470. Quod verum habet, tamen solutio metu censure facta sit, nisi fuerit cum protestatione: sic Garcia & Garcia supra. Adde, aduersus successorem in beneficio negantem pensionem, potest pensionarius agere eodem iudicio, si antecessor soluerit; quia ex variatione personatum succedentium in beneficio non mutatur ius pensionarii habentis possessionem exigendi ex fructibus illius beneficii. annuam pensionem; quia fundatur in titulo pensionis, & solutione illius facta. Vnde variatio beneficiarium est per accidens. sic Gigas quast. 7. de pensionib. n. eo. Azor. 2. p. instit. moral. lib. 8. c. 13. quast. 2. in fine. cum Glossa in cap. gratiosus. de rescrip. in 6.

14. Quarta difficultas est, an pensione debita alicui ecclesiae, & soluta tuo antecessori possi agere iudicio possessorio, vt tibi succedenti in beneficio soluarur. Ratio dubij est, quia, numquam fuisti in possessione. Respondeo te posse agere, quia tu non agis nomine proprio, sed nomine iure ecclesiae, quae ob solutiones factas antecessori, est in possessione exigendi illam pensionem. sic Rota deci. 4. in nouis. de restit. spoliat. quae incipit Possessor beneficii. Gigas 4. 47. n. 9. Azor. 2. p. instit. moral. lib. 8. c. 13. q. 2. circa finem.

15. Quinta difficultas est, an agens iudicio possessorio obligatus sit ostendere titulum pensionis, & grauiam factam verificare; Alii affirmant, alii negant, quorum opinionones conciliant Gigas 4. 47. de pensio. n. 4. Azor. 2. p. instit. moral. lib. 8. c. 13. q. 2. dicentes non esse obligatum ostendere titulum, si per multos annos possederit, quia diuturna possessio titulum praesumere facit. Secus vero si per modicum tempus, quia recessus possessio, & per modicum tempus non inducit tituli praesumptionem. Hec doctrina verissima est quoad titulum, & referuacionem pensionis, quia hic titulus non praesumitur, nisi ex quadragenariis, vel trecentariis, vel saltem decennali, possessione, quia fiat in contrarium praesumptio iuris, vt ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur. Quapropter siue pensionarius agat iudicio possessorio, siue petitorio, quomodoque procedat, tamen in possessione exigendi pensionem sit, debet ostendere titulum,

titulum, & reservationem pensionis; alijs erit repellendus. Garcia 1. p. cap. 5. num. 478. & 482. At verificare huiusmodi titulum, & reservationem, credo probabilius non esse necessarium, quando; solum agit iudicio possessorio ad solutionem pensionis. Sic pluries iudicavit Rota, prout referre, & sequitur Garcia 1. p. de benef. cap. 5. num. 454. & 461. Ratio est, quia probata per pensionarium pensionis possessione cum titulo, habet suam intentionem fundatam grauarii beneficiarium. Adde; cum quis agit iudicio possessorio, solum præcedit retentionem in possessione, ad quam præventionem obtinendam ius habet ex vi possessionis obtentæ cum titulo. Ergo prius illo non potest, dum ab aduersariis non probatur nullum habuisse ius possidendi: verum si pensionarius non iudicio possessorio, sed petitorio agat pro solutione pensionis, & titularis obicit pensionem nullam esse ob incapacitatem pensionarij, vel beneficii ob incapacitatem illius, quia pensio medietatem fructuum excedit, vel centum rectori non remanent libera contra conditionem in litteris expressam. In his ergo casibus dicendum est, obligatum esse pensionarium verificare narratiuam conditionum ad ipsum pertinentium, tamen si in possessione sit exigendi pensionem, vt multis allegatis docet Garcia 1. p. de benef. cap. 6. num. 479. quia illa quali possessio, si non sit trecennalis, vel quadragenalis non probat veritatem illarum conditionum, sed solum facit illas veras præsumere; præsumptio autem non sufficit ad grauam beneficio imponendam. At si conditiones potius se tenent ex parte beneficij, quales sunt quod pensio medietatem fructuum non excedat, quod rectori centum libera remaneant, & alia similes, si beneficiarius pensioni consensit, credo probabilius penes ipsum, & non penes pensionarium obligationem esse probationis in contrarium. Quia pensionarius consentiens pensioni; præsumitur valorem beneficij cognouisse, & sibi imputate debet onus cum consensit. Adde ex defectu talium conditionum potius ad reductionem, quam ad nullitatem pensionis agendum est. Ergo pensionario non potest onus probandi incumbere. Secus vero dicentem in beneficiario non consentiente, & vel in successore beneficij ante solutionem, qui in iudicio petitorio condemnati non potest ad solutionem pensionis, quousque pensionarius conditiones requisitas in reservatione probet.

Supradicta intelligenda sunt de reservatione pensionis ad instantiam pensionarij, vel iuxta illius narrationem, secus si ex motu proprio fuerit reservata, quia tunc non competit pensionario verificare narratiuam, cum pro se habeat voluntatem principis pensionem imponentis; sic pluries firmat Garcia 1. p. de benef. c. 5. n. 491. Quapropter vt ab huius pensionis solutione se eximat beneficiarius, probare debet causam nullitatis.

16 In exigenda pensione sibi debita hunc modum seruari debet pensionarius. In primis eligere debet iudicem executorem iuxta executoriales sibi datas. Qui iudex necessario debet esse canonicus cathedralis Ecclesie, vel in dignitate Ecclesiastica constitutus, capit. statutum de rescrip. in 6. qui habet cognitionem causæ, esto executio procedat; coram hoc iudice præferre debet litteras gratiosas pensionis; & executorias, vt ipsi conferat, qua ratione procedere possit; quibus sic præsentatis concedit executor mandatum contra possessorem beneficij, vt intra terminum, qui sibi bene visus fuerit, soluat pensionem decursam, sub excommunicationis pena ipso facto incurrenda, aliisque penis, &c. Quo mandato intimato beneficiario in propria persona, vel eius procuratori, aut si id fieri non possit, quia se malitiose occultat, publicato ad domum eius, vel in loco publico; vbi ad eius notitiam deuenire possit. Si intra terminum signatum non comparet solutus, publicandus est excommunicatus, & in expensis condemnandus, quantum taxam sibi iudex executor referuat. Neque necessarium est ad hanc publicationem, quod pensionarius iustificet gratiam pensionis; sufficit si probet esse in quasi possessione illam exigendi. Quod si titularis intra terminum compareat, & opponat causam legitimam, exequantem à solutione, quæ possit in continenti probari, nempe solutionem pensionis, remissionem ipsius, vel autoritate Pontificis redemptionem illius extinctionem per matrimonium, vel professionem, pensionarij inhabilitatem, concedendus est terminus breuis 10, vel 15. dierum arbitrio iudicis, vt causam allegatam probet: quod si probauerit plenè, suspenditur executio, & terminus, executio fit, aliisque iuris remedijs ad solvendum compellitur; neque ob inde negatur titularis actio, vt in iudicio petitorio causam sequatur. A mandato autem executio huius iudicij non datur appellatio suspensiva; quia executio procedit. Excipit, nisi modum excederet, qui in appellatione exprimeretur.

Nunquam tamen potest hic executor ante sententiam datam pro solutione pensionis sequestrum in fructibus beneficij ponere; quia sequestrum est odiosum, & à lege prohibendum. leg. 1. Cod. de prohibita sequestro. & ante condemnationem beneficij, eiusque causæ examinationem non est iustum illa cum pena afficere, illoque medio odio, & à lege prohibito vti. At pronuntiata sententia, & condemnato beneficiario ad pensionis solutionem, poterit executor sequestrum ponere in be-

neficij fructibus, vt ex illis fiat pensionario satisfactio; quia in hoc sequestro non grauat beneficiarius, cum in eius voluntate sit constitutum tollere sequestrum satisfaciendo pensionario.

At si pensionarius non per se, sed per procuratorem agit ad solutionem pensionis, procurator vltra ostensionem tituli pensionis verificare mandatum debet; & probare pensionarium viuere tempore decursæ pensionis, cuius solutionem petit, quia sine mandato procurator esse non potest, neque pensionem exigere nisi pro vita pensionarij. Quod si beneficiarius opponat expresse mandatum; quia pensionarius iam è vita discessit probare debet; quia procurator suam intentionem habet fundatam; si quidem validum eius mandatum admittitur. Secus vero si beneficiarius opponeret falsum esse mandatum, vel pensionarium è vita discessisse tempore decursæ pensionis sibi petite, quia tunc competit procuratori & verificare mandatum, & probare pensionarium illo tempore vixisse, quæ omnia latius sequitur Garcia 1. p. de benef. cap. 5. à num. 350. usque in finem.

S. VII.

Sub qua pena teneatur beneficiarius pensionem soluere.

- 1 Duplici pena obligatur, & an ha incurranter eo ipso quo pensionem non soluit. Proponitur dubitandi ratio Resolutio non incurritur, quousque pensionarius declaret suam voluntatem.
- 2 Qualiter hac declaratio faciendæ est.
- 3 An possit fieri ante executionem realem. Resolutio possit.
- 4 An si cedas bonis, excusetur pena non soluentium imperio. Sub distinctione respondetur.
- 5 Qualiter intelligatur priuatio beneficij, & potestas in pensionario regrediendi ad illud.

1 Duplici pena cogitur beneficiarius ad pensionis solutionem termino prefixo. Prima excommunicatio ipso facto incurrenda. Secunda priuatio beneficij, & cum potestate concessa pensionario regrediendi, vel accedendi ad ipsum. Difficultas est, an hæc pena incurranter ad beneficiario eo ipso quo pensionem non soluit termino solutionis præfixo; Et ratio difficultatis est; quia in litteris pensionis sub excommunicatione ipso facto incurrenda obligaris, inquit enim Pontifex, volentes, & eadem autoritate statuentes quod ille, vel quicumque alius successor, qui in dictis festiuitatibus (scilicet natalis Christi Domini, & natalis S. Ioannis) vel saltem intra 30. horas, illarum singularum immediatè sequentes, pensionem prædictam per eum non debitam non persoluerit cum effectu lapsis diebus istis, sententiam excommunicationis incurrat. Ergo transacto termino sibi que vlla alia declaratione excommunicationem contrahis; sic affirmat Azor. 2. p. in sit. mor. lib. 2. cap. 9. quæst. 5.

At omnino tenendum est, te, non incurritur, quousque pensionarius declaret se ita velle: cum enim in eius fauorem lata sit excommunicatio, & beneficij priuatio, cum voluntati attempetur, & cum talis voluntas non declaratur, censetur esse permissiva dilationis ex recepto stilo, & consuetudine: sic Nauar. in sum. cap. 23. numero 103. Callador. decis. 23. de lic. cap. 6. decis. 2. de pension. circa finem. Flamin. Part. lib. 3. quæst. 3. & lib. 6. quæst. 2. num. 139. & quæst. 3. à num. 21. Filare. de off. Sacerdot. 1. part. lib. 3. cap. 7. Garcia 1. part. de benef. cap. 5. num. 581. Suar. 1. de censur. disp. 20. sect. 2. num. 10. Toloz. in sum. lib. 1. cap. 9. vers. hoc tamen in edit. Roman. Mandol. de signatur. gra. tit. de pensionib. vers. clausula excommunicationis. Gonzalez gloss. 56. num. 54.

2 Hæc autem declaratio voluntatis pensionarij intenditur vt excommunicatione iugis ob non solutam pensionem, debet esse iudicialis, & tibi solemnè notificatione facta, atque ab eo à iudice procedentes, quia ita statat stylus; sic tradit Callador. Nauar. Suarez, & Garcia supra. Neque sufficit fieri per procuratorem absque speciali mandato, vt alijs relatis docet Gonzalez supra. Hæc tamen pensionarij pro solutione pensionis hæc declarationem facere non potest; quia potestas declarandi non transit ad hæredes, sed vita pensionarij finitur, sic relatus Calladoro decis. 2. de pension. num. 6. & seg. & decis. 3. num. 1. & 3. de locato. Caputaquen. decis. 153. num. 3. & 4. part. 1. & tradit Gonzalez supra num. 53. Quod resè lubingit Nauar. facti hæc iudiciali declaratione te fore censendum excommunicationem à termino solutionis præfixo, & ad illum terminum retrotrahi excommunicationem, mihi non probatur, licet nec Suar. supra. d. sect. 2. num. 11. quia cum toto illo tempore non fueris contumax in soluenda pensione, sed potius ex præsumpta voluntate creditoris solutionem distuleris, non apparet quomodo tanquam excommunicatus reputari, & condemnari possis. Nam vt bene tradit Couarru. capite Alma. 1. part. 8. 10. numero 6. & Suar. dicto numero 11. in his penis spiritibus non est locus fictioni iuris, sed veritas semper attendenda est.

Sed inquires, an hac declaratio pro incurrenda excommunicatione fieri possit, quin executione reali, vel personali prius compellat solvere. Ratio vbi est quia Trident. sess. 13. cap. 3. de reformatione rō. s. in iudicialibus. cauet excommunicationem imponi nisi in subsidium supradictæ executionis, & quando aiter effectus obineri non potest. Quapropter non delecto de Cores, qui censent ibi præscribi formam imponendi censuram, qua non servata nulla est impositio: sic Francisc. Leo in thesaur. fori Ecclesiast. 3. p. cap. 38. numero 22. Sayrus de censur. lib. 1. cap. 9. numero 13. Lazarus de monitorialib. sect. 4. quæst. 8. num. 7. & tradit Rota apud Garc. 1. p. de benef. cap. 5. num. 587.

Cæterum omnino tenendum est contrarium, vt constat ex stylo & praxi satis recepta. Non enim hæc excommunicatio expeditur in subsidium executionis realis, vel personalis. Quia est excommunicatio lata quasi per legem, & ex tuo consentu cum solutione pensionis sub illa censura consentit. Neque tunc præcipitur executionem realem esse prius faciendam, Ergo ab hac excommunicatione, & declarari potest: sic in terminis docet Garcia loco allegato, & testatur sic declarasse sacra concilii congregationem his verbis quando literis Apostolicis datur facultas excommunicandi mortuum in solutione pensionis, non tenetur executor in ferenda sententia excommunicationis servare formam decreti Trident. sess. 25. cap. 3. nec huiusmodi facultas censetur data in subsidium.

Vltimus inquires, excusetis ne ab hac excommunicatione incurrenda, aiii que penes, si cedas bonis, assignata tibi congrua sustentatione, iuxta textum in cap. Odoardus de solutionib. Videtur non excusatus eo quod in literis pensionis ceteris beneficiis dicit cap. Odoardus. Et quia pensio ante omnia deducenda est ex fructibus beneficii sic tradunt Couarru. lib. 2. var. cap. 1. num. 3. Ioann. Gutier. de iuram. confirmat. 1. part. cap. 17. numero 3. & vlt. Garcia 1. part. benef. cap. 5. num. 236. Ceterum placet mihi distinctio Suar. tom. 5. de censur. disp. 20. sect. 2. num. 13. affirmantis te excusatam esse, si abique grati iustitiam tuam, & dignitatis clericales pensionem solvere non potes, quia præsumi non potes huc naturam, & strictæ obligationi cedere, sed enim iniqua cessio. At si cum aliqua leui diminutione tui status potes solutionem præitare, teneris; & in hoc sensu intelligitur renunciat dicit cap. Odoardus. Quapropter isto ordinari non possit facta tali renunciatione admittere bonorum cessationem, & congruam sustentationem tibi assignatam potest ad auditorium cameræ accedere, vt illam admittat, qui eam admittere debet non obstante renunciatione, & signare tibi sustentationem maius strictam, & limitatam, quam regulariter aliis non renunciantibus suprad. cap. Odoardus, assignatur, sic expressè Suar supra, vbi notat, si impetres à Pontifice diploma, vt beneficio dicti cap. Odoardus, vti possis, prout de iure conceditur, debere in scripto apponi clausulam derogatoriam cuiuscumque obligationis cameralis, aliâs non huius effectus esse.

Secunda difficultas est de pena priuationis beneficii, & regularis pensionarij ad ipsum, quia ratione intelligatur. Et quidem beneficiarium non esse obligatum beneficium dimittere, quousque sententia saltem declaratoria criminis accedat. Probabilis censur. tract. de legib. disp. de lege pavnali. At data sententia potest pensionarius habens potestatem accipiendi bonum fictum, illud accipere sicut potest dominus bona emphyteutice accipere ob non solutam pensionem, si ad sui petitionem declaratum fuerit emphyteuticam incidisse in committum, Azor. 2. part. instit. moral. lib. 8. quæst. 4. Aduerto tamen ob de curiam, & non solutam pensionem beneficiarij mortui non posse successorem beneficio priuari, neque pensionario dani regressum, quia cum in vita non fuerit declaratus excommunicatus, neque in excommunicatione perseverauerit temporis requisito ad priuationem, priuari non potest: sic bene probat Azorius dicta 2. part. instit. moral. lib. 8. cap. 9. quæst. 4.

S. VIII.

Quæ sint obligationes pensionarij ob habitam pensionem.

- 1 De obligatione recitandi officium paruum satis dictum est tract. 7. religionis.
- 2 Quid de obligatione pensionarij soluendi subsidium, & excusatam, aliæque onera beneficii annexa.
- 3 Pensionarius de fructibus perceptis libere restari? Negant aliqui. Probabilis est posse.

PRIMA & præcipua obligatio pensionarij est recitare officium paruum B. Virginis, de qua obligatione abundè diximus tract. de horis canonicis, disp. 2. Neque aliquid occurrit notandum.

Secunda obligatio, quam pensionarius habet, est contribuere ab subsidium, & excusatam, ad decimam Papalem, & collectionem, ad seminarij contributionem, & Ecclesiæ repa-

rationem, aliæque onera beneficii imposita: cum enim pensio ex fructibus beneficii debeat, & omnia hæc onera beneficiorum fructibus annectantur, consequens est, vt pensioni annexa sint: sic Gigas de pensionib. quæst. 38. & 19 Azor. 2. part. instit. moral. lib. 8. cap. 9. quæst. 2. Gambarus de officio leg. lib. 6. quæst. 5. num. 207. Nicol. Garcia de benef. 1. part. cap. 5. numero 171. Barboia. 3. part. de potest. Episcop. alleg. 77. num. 14. alleg. 64. num. 8. Hinc fit beneficiarium obligatum solvere hæc onera posse retinere eam partem, quæ pro quantitate pensionis soluenda est: sic relato Decio consil. 156. Cacialupo quæst. 17. docet Garcia supra, & Barboia.

Ab hac regula excipi debet pensio ex gratia Pontificis ab iis oneribus libera, & exempta: solet enim Pontifex sic pensionem alicui concedere. Quia concessione facta tenetur rector beneficii ea onera subire, nihil deducendo pro pensione: sic Gigas, & Azor. supra num. 172. Gambar. à num. 216. Hæc tamen exceptio, & privilegium solet sequentibus privilegiis in contrarium derogari cuius derogatio vt habeant effectum, debet expressè fieri, & per verba satis clara: sic Garc. supra.

Quod si hæc exceptio non obstante pensionarius cogetur à collectore apostolico illa onera subire, debet antequam soluat protectionem præmittere, quod coactus, & timore censuræ facta solutio ei nocere non potest, quia non est voluntaria, vt colligitur ex leg. voluntaria. Cod. de excusat. tunc, & cap. accedentibus de privilegiis, & cap. cum accessissent, de constitutionib. & ex Bartol. in leg. 1. Cod. de his qui sponte mun. publ. subeunt, lib. 10. & Ludovic. Roman. consil. 252. & tradit Gigas quæst. 61. Azor. 2. part. instit. moral. lib. 8. cap. 13. quæst. 8. At si protectionem non præmissa soluit probabile est admittere privilegium, probabilis enim oppositum tract. de legib. disp. 4. p. 19.

3 Ultra supradictas obligationes affirmant aliqui pensionarium de iure communi testari non posse de fructibus pensionis, sicuti non potest beneficiarius ex fructibus beneficii quia cum pensio sit quædam portio ex beneficii fructibus detracta eisdem regulis metiri debet; sic Nauarr. de redditib. quæst. 1. monito 32. num. 2. & 3. & de spoliis 8. num. 8. Sarmiento de redditibus, part. 2. cap. 1. numero 7. Redoan. de spoliis Ecclesiast. §. ex his, & de rebus Ecclesiæ. Rub. 33. quæst. 1. ad finem. Mol. de instit. 1. tom. tractat. 2. disp. 145. Garcia 1. part. de benef. cap. 5. n. 161. Contrarium huius sententiæ defenditur à grauissimis doctoribus, liberumque pensionarium relinquunt, vt de pensionis fructibus possit pro suo arbitratu, siue in vita, siue in morte dispendere: sic Gigas quæst. 52. Couarr. in cap. cum in officio, num. 6. ad finem de testamenti. Menoch. de arbit. casu 172. numero 8. Quintana Duennas lib. 2. Ecclesiast. num. 7. Buticatus consil. 178. ex num. 27. ad 37. Zetola in praxi Episcop. 2. part. verbo pensionarius. §. 25. & verbo spoliu §. 15. Mouentur, quia solum beneficiarius videtur hæc obligatio imposita, & non pro omnibus eorum bonis, sed pro illis tantum, quæ ratione, & iure Ecclesiæ acquirunt, quia hæc tantum sunt, quæ in Ecclesiæ vsum conuerti debet, vel successori in beneficio reuertari, vt colligitur ex cap. cum vos, de officio ordinar. capite present. eodem tit. in 6. At pensionarius neque est ne beneficiarius, neque fructus percipit iure Ecclesiæ: sed iure renunciationis, gratitudinis, aut simili sibi in alimentum, & subsidium vitæ concessos. Ergo potest de illis libere dispendere.

In hac re distinctione vtiur Azor. 2. part. instit. mor. lib. 7. cap. 3. quæst. 8. & 16. affirmat namque spectato iure communi, pensionarium libere dispendere posse de fructibus pensionis, neque sub spolio clericorum contineri ob rationem dictam; quia cito sint fructus beneficio sunt tamen à beneficio separati, & pensionario applicati, non iure Ecclesiæ, sed alio titulo. At spectatis constitutionibus Pontificis Pauli III. Iulij III. & Pij V. siuequam pensionarium de illis dispendere pro libito possit, sed in vita debere residuum sustentationis in vltus pios expendere, & in morte non posse de ipsis testari, sed cameræ Apostolicæ applicatos esse.

Cæterum mihi sententia Couarru. Gigantis, Menoch. & aliorum magis probatur: quia nullum verbum video in constitutionibus supradictis, ex quo hæc inhabilitas ad testandū colligatur. Nam constitutiones Pauli III. & Iulij III. non loquuntur de fructibus pensionis, sed de acquisitis per beneficiarium titulo negociationis, vel aliunde contra factos canones. Constitutio vero Pij V. nihil aliud facit, quam exceptionem ponere aliquorum bonorum, ne sub spolio cameræ Apostolicæ debito comprehendantur, in quo vtilitati, & indemnitati. Ecclesiarum prouidit, & licet subdar. Pontifex redditus, & prouentus beneficii, seu pensionis valorem 30 ducatorum non excedentes sub spolio non comprehendi; non inde inferatur redditus & prouentus beneficii & pensionis extendentes valorem 30 ducatorum comprehendi, sed solum inferatur relinqui dispositioni iuris communis: cum autem ex iure communi solum confter redditus, & prouentus beneficii sub spolio clericorum comprehendit; efficitur sane redditus, & prouentus pensionis liberos esse ab hoc onere; proinde posse pensionarium de fructibus

fructibus pensionis in vita, & in morte disponere; neque sub spolio canonicæ Apostolicæ contineri, tam spectantioris antiquo, quam nouo.

§. IX.

Quaratione pensionarius possit pensionem in alium transferre.

- 1 Affirmant plures pensionem translatam eandem esse in translatione auctoris in transfereute.
- 2 Probabilis est per translationem nouam pensionem constitui. Et sit iuris contrariis.
- 3 Fideiussor datus à beneficiario non obligatur translata pensionem.
- 4 Solùm ex auctoritate Pontificis est potestas transferendi pensionem.
- 5 Quis modus seruandus sit in translatione pensionis.
- 6 In quas personas transferri possit.
- 7 Potestas transferendi pensionem prima translatione valida finitur.

Negari non potest vñ & stylo Romanæ curiæ pensiones transferri. Hæc igitur translatio est mutatio iuris ex vna in aliam personam.

1 Dubium tamen est, an sit eadem pensio in translatione, quæ erat in transfereute: Affirmat Suar. tract. 3. lib. 4. cap. 33. numero 6. Rota in vna Carpentoraten. pens. 29. Maij 1602. Crim. alia Segobien. 20. Maij. 1598. relaxis à Garcia 1. part. de benef. cap. 5. numero 256. Et probatur, quia transfereute pensionem cedit iuri quod habet, vt in translatione sit. Ergo non est aliud ius in translatione, ab eo quod erat in transfereute. Alias non esset translatio, sed nouæ pensionis constitutio. Et quidem confirmari potest, si census tempus esset ea conditione, vt loco retum, quæ solutioni hypothecæ sunt, aliæ subrogari possunt, & de facto subrogantur, per talem subrogationem non constitueretur nouus census, sed antiquus perueniret mutatis hypothecis, quarum mutatio non sufficit ad mutandū obligationem census, quæ eadem perueniret, sed per translationem pensionis, non mutatur obligatio, sed quæ erat comparatione conferentis, est respectu translataj. Item census non variatur ex eo quod ex vno in alium transferatur, quia semper eadem obligatio perueniret. Ergo similiter non variabitur pensio ex translatione vnius in alium.

2 Nihilominus dicendum est per translationem pensionis nouam pensionem constitui, & antiquam extingui, sic ex communi sententia testatur Gigas de pension. quest. 74. numero 1. & quest. 88. num. 8. Azor. 2. part. instit. moral. lib. 8. cap. 10. quest. 5. & cap. 11. quest. 1. Gratian. discip. forens. cap. 113. numero 77. Garcia de benef. 1. part. cap. 5. numero 255. Flamin. Parisius lib. 6. de resignat. q. 4. numero 7. Ratio est, quia in pensionibus non datur vacatio; quia non sunt iura realia, & perpetua, sed temporalia, & personalia, vnde mutatis personis ipsa iura mutantur. Alias si idem ius in translatione esset, ac erat in transfereute, mortuo transfereute periret ius translataj, quia transfereute solum habebat ius pensionis pro sua vita, & consequenter non posset vltra vitam propriam ius translatione concedere. Ergo per translationem non transferitur ius idem, sed aliud in conditionibus simile. Et ob hanc similitudinem dicitur eiusdem pensionis fieri translationem, tametsi pensio translata distincta sit.

Neque obstant contraria. Concedo pensionarium cedere iuri quod habet, vt in translatione sit aliud simile, non verò sit idem. Ad confirmationem primam admitto gratis censum non variari, ex eo quod variatur hypothecæ; non tamen inde inferitur non variari pensionem, si pensionarij varietur, quia vnitas census non tam ex hypothecæ, quam ex obligatione debitoris desumitur, quæ cum eadem sit idem est census: at vnitas pensionis ex vnitate pensionarij desumitur, quia illo per eundem petit, ac proinde ad variationem pensionarij variatur pensio. Ad 2. confirmat. dico census perpetuus non variari ex translatione vnius in alium, sicut non variatur beneficium, ceteri beneficiarij varietur; quia personis non adherentur, sed cum ipsi per eundem; sicut vnus iustus cum vnusu. Vacatio, & census vitalitius cum persona cui soluitur.

3 Ex his inferitur fideiussorem datum à beneficiario in fauorem primi pensionarij, non transire in translataj fauorem; quia protogatio fideiussionis ex sola fideiussoris voluntate pendet; non ex pensionarij, neque ex Pontificis voluntate; cum autem fideiussor solum dederit fideiussionem in fauorem primi pensionarij, nequaquam ad translataj fauorem extendi debet: & ita docet Garcia 1. part. de benef. cap. 5. num. 247. decisionibusque Rotæ comprobatur.

4 Secundo dubitabis; quibus competat potestas transferendi pensionem? Certum est nemini competere posse, nisi ex auctoritate Pontificis. Quia nullus excepto Pontifice concedere potest facultatem grauandi beneficia. At per translationem

nam pensionis beneficia grauantur; siquidem onus impostum denno prorogatur. Ergo fieri non potest ex alterius consensu, quod Pontificis sit Azor. 2. part. instit. moral. lib. 8. cap. 11. quest. 2. Garcia 1. part. de benef. cap. 5. numero 242. Gonzalez gloss. 5. §. 5. numero 38. Gambarus de offic. legat. numero 225. Flamin. Parisius lib. 6. de resignat. quest. 4. numero 13. & segg. Personæ, quibus hæc facultas competit, ita sunt: nam esto ex concessione Leonis X. milites S. Petri facultatem habuerint transferendi pensionem centum ducatorum, & milites S. Pauli à Paulo III. creati facultatem habuerint transferendi pensionem ducentorum ducatorum cameratium, & milites Pij. sic nominati, quia à Pio I. V. instituti sunt habuerint facultatem transferendi pensionem centum, & quinquaginta ducatorum cameratium. Pius tamen V. in sua constituti. 71. has omnes facultates reuocauit, neque concedendas dixit, nisi Cardinalibus, & vitiis de Ecclesia multum benè meritis. Sixtus vero V. indicans milites Laureanos ab ipso institutos de Ecclesia benè mereri, facultatem eis concessit transferendi pensionem ducentorum ducatorum cameratium. Nunquam tamen intelligenda est hæc potestas concessa, nisi verbis clatis exprimat, quia est odiosa, & beneficiis Ecclesiasticis nimis grauis. Felin. lib. 6. de resignat. q. 4. numero 28. cum segg. Puteus decis. 342. lib. 2. Garcia 1. part. de benef. cap. 5. num. 241. Azor. 2. part. instit. moral. lib. 8. cap. 11. quest. 9.

5 Tertio dubitatur de modo, quem seruare debet pensionarius in translatione pensionis? Cui dubitationi respondet, illum esse seruandum, qui in facultate præcipitur. Regulariter hæc translatio faciendæ est coram canonico cathedralis Ecclesiæ, vel persona in dignitate constituta, iuxta textum in cap. statutum. de rescript. in 6. neque aliter fieri potest, nisi, in facultate expressè cautum sit; quia nullus alius. Spectato iure, capax est commisionum Apostolicarum: sic Azor. 1. part. instit. moral. lib. 8. cap. 11. quest. 1. Garcia 1. part. cap. 5. numero 244. Genent. in praxi. cap. 8. numero 10. Hinc ergo canonico, vel personæ in dignitate constitutæ præsentandæ sunt litteræ originales, vel aliæ authenticæ, quibus pensionario datur facultas transferendi pensionem. Alias procedere non potest; quia non potest procedere, quin et constet iuridice de iurisdictione sibi concessa, quam ex vi harum litterarum accipit: sic Mandol. de signatur. gratia. tit. de translat. pension. vers. nonnunquam, Flamin. de resignat. lib. 6. q. 4. n. 37. Garcia 5. part. de benef. cap. 5. num. 241. & 16.

Milites vero Lauretani, & alij, quibus ratio sui status concessa est facultas pensionem transferendi coram notario, & testibus, non indigent ostensione privilegiorum. Tum quia non eligitur in hac translatione iudex executor qui transferat, & cui committatur iurisdictione. Sed ablyque iudice executor ex consensu pensionarij authenticè fit translatio. Tum & præcipue, quia ipsa privilegia omnibus nota sunt, sufficit ergo si transferens probet ex illorum familia esse Mandol. supra vers. milites S. Petri, Flamin. quest. 4. numero 40. & 41. Garcia num. 15.

Ad huiusmodi translationem potest pensionarius vi procuratore; quia generale est ceteri factum per te ipsum, quod per alium facis, & posse facere per alium, quæ potest facere per te ipsum dum prohibitus non fueris reg. 68. de Reg. iur. in 6. sic ex decisione quadam Rotæ probat Garcia 1. part. de benef. 2. §. n. 246. Consensus beneficiarij grauari pensionem ad hæreticam translationem non requiritur. Quia Pontifex liberam beneficiorum administrationem habet; potest ergo grauari beneficia sine consensu beneficiarij Gigas de pension. quest. 83. num. 5. At in pensionibus impositis ob causam resignationis, nunquam censetur Pontifex consentire, vt transferantur absque consensu resignatarij, ne resignatarius conqueratur sibi onus impositum in quod nullo modo consensit, cum beneficium accepit. Azor. 2. part. instit. moral. lib. 8. cap. 11. quest. 8. Tempus autem in quo pensionem transferre potes (si iis litteris Pontificis non limitatur) est cursus vite. Quia non tenetur seruare regulam de infirmis, quæ cauetur, ne beneficiarij resignare beneficia possint intra 20. dies ante obitum, sed in ipso articulo mortis constitutus hanc potestatem facere translationem sic Gomezus in sig. Cancellar. de infirmis. q. 16. Mandol. ibi. quest. 11. Azor. 1. part. instit. moral. lib. 8. cap. 11. quest. 10.

6 Personæ in quas hæc translatio fieri debet, sunt alii habiles pensionis recipiendæ. Solum est dubium de filio illegitimo comparatione patris inquam capax sit pensionem patris recipere? Negat Mandol. tractus de signatur. grat. & instit. tit. de translat. pension. Garcia de benef. 7. part. cap. 3. n. 36. quia successio in beneficiis reprobatur à iure, præcipue à Cleme. VII. ann. 1530. in sua constitutione, quæ in ordine est 36. cuius reuocatum refert Gigas de pension. quest. 86. Nauarr. cap. si vnus de excep. 2. in prime. ibidem prohibetur filius illegitimus beneficium quodcunque patris habere, ergo prohibetur succedere in pensionibus, quæ loco beneficij succedunt, & sub hac prohibitione fauorabili comprehendit debent. Item quia Trident. sess. 25. cap. 15. de reform. prohibet ne filius illegitimus pensionem habeat super beneficio, quod pater obtinuit, ne paterna iurisdictione extet memoria, quæ ratio æquè probat de pensionibus succed.

successione. Deinde Pontifex in sua constitutione incipiente quia ordinis Ecclesiastico decernit; ut nullus sine ex testamento, sine ab intestato, sine legato, sine elemosyna, sine alio quocumque titulo & pio opere, ex bonis Ecclesiarum aliquid ad ipsos filios transmittat; at pensionis fructus Ecclesiarum bona sunt, nequit ergo pensionarius clericus ad suum filium ipsarum transmitti. Ceterum dicendum est posse patrem pensionarium habentem facultatem transferendi pensionem eam in filium suum illegitimum transferre: sic Gigas de pension. questio. 86. num. 5. Flamin. de resignat. lib. 6. quest. 4. num. 21. Gonzalez ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 5. num. 22. Barbosa de potest. Episcop. 3. part. alleg. 65. num. 57. Quia hac facultas cum sit privilegium principis, est late interpretanda. Tum quia a iure solum est reprobata successio filij in beneficiis parentis, qua prohibitio non debet extendi ad pensionem, cum sit odiosa, & penalis, & quae excludit a beneficiis aliam habiles. Neque Trident. ratio quae militat in pensionis translatione, ac in beneficio; quia beneficium semper est idem; at pensionis translatione exinguitur antiqua pensio, & nova erigitur. Adde ratio decidendi eadem esse in pensione, ac in beneficio, non inferitur eadem esse dispositionem; quia in penalibus, & odiosis non extenditur lex ex similitudine rationis. Pontifex vero huic translationi in illa constitutione non contradicit; quia loquitur de alienatione bonorum Ecclesiarum, non de translatione beneficii, vel pensionis; & insuper loquitur de translatione bonorum Ecclesiarum donatione, legato, testamento, & cetera non iis modis transmittit, sed collatione Pontificia: sic Garcia 7. part. de benef. cap. 3. num. 34. Hoc autem intelligendum est, ut non procedat in pensione, quam pater habet super beneficium a se aliquando possessam; quia pensiones in beneficiis patris habere omnino filius illegitimus prohibetur. Trident. sess. 25. cap. 15. de reformat. Flamin. Gonzalez & Barbosa supra.

7 Tandem aduerto potestatem transferendi pensionem prima translatione valida finiri, nisi aliud in literis fuerit expressis concessum, ex leg. legis bonis. §. hoc sermone ff. de verbor. significat. quia per primam translationem validam abdicat se pensionatus omne ius pensionis. Ergo nihil habet ultra, quod possit transferre. Ergo si ipsi translatariis non conceditur potestas transferendi pensionem, pensio non est transferibilis: sic Garcia 1. par. de benef. cap. 4. num. 247. Gonzalez gloss. 1. num. 82. potestatem decisione Rotae in vna Oxomen. 20. Maij. 1598. coram D. Licet Dixi finiri potestatem transferendi prima translatione valida; quia in alia translatione reputatur, ac si facta non fuisset, ac proinde non impedit translationem; quia quod de iure sortitur effectum, non praestat impedimentum. reg. 52. non praestat de regul. iuris. in 6. & tradit Garcia 1. par. de benef. cap. 5. num. 232. ubi testatur sic a Rota fuisse decisum.

§. X.

Quot modis pensiones extinguantur.

- 1 Morte pensionarij pensio exinguitur.
- 2 Quid dicendum de pensionibus impositis in capite vnus ad commodum alterius?
- 3 Matrimonio pensio exinguitur.
- 4 Quid si ex facultate Pontificis retineatur pensio in ordine militari, & professio facta non sit sarrasus Trident. conditionibus.
- 5 Quid si ducat vxorem miles contra consensum supremi ordinis Magistris Sub distinctione responderetur.
- 6 Quid si data sit facultas retinendi pensionem post matrimonium, & inserim miles Laureanus pensionarius factus est.
- 7 Promotione ad episcopatum pensio exinguitur.
- 8 Exinguitur pensio possessione religionis. Et quid in Sacerdote testis.
- 9 Item exinguitur militia assumpta.
- 10 Item ob cessationem pensionarij nulla autoritate superioris factam.
- 11 Item ob non delatum habitum clericalem, & consuram.
- 12 Item exinguitur si solutione anticipata redimatur.
- 13 Tandem exinguitur, si beneficium pensionarius obtineat, in quo pensio sita est.

Varij sunt modi, quibus pensiones exinguntur. Primus, & praecipuus est morte pensionarij, quia hac seruatur in beneficio solum pro eius vita conceditur, vt ex omnium sententia testatur Azor. 2. part. instit. moral. lib. 8. c. 10. in princip. Flamin. lib. 6. de resignat. quest. 4. num. 3. & 31. Gic. 1. par. de benef. cap. 5. num. 239. Gonzal. ad reg. Cancell. gloss. 5. §. 5. num. 40.

2 Dubium tamen est, cuius morte spiritent pensiones in capite vnus impositae ad commoditatem alterius: solet enim Pontifex pensionem in beneficiis Hispanis Italo concedere, sed quia ipse Italus nomine proprio obtinere pensionem non potest ob leges regias, & pragmaticas sanctiones, quarum Hispanum, qui pensionem proprio nomine recipiat, & ei obligetur pen-

sionem reddere: Quaritur ergo cuius morte extinguatur hac pensio, morte inquam Hispani, an Itali, an vtriusque? Ex quidem difficultate non caret hanc reueruationem pensionis validam esse, quia est in fraudem, & derogationem privilegij remuneratoriij a sede Apostolica concessi regnis Hispaniae, vt nullus exterius neque beneficium, neque pensionem Ecclesiasticam ibidem habere possit, cui privilegio videtur derogari concessa Italo omni commoditate pensionis, tamen in capite Hispani imponatur; quia nomine tenus tantum imponitur, & forte ob hanc causam Itali a beneficiario Hispano scheidam banchariam exigunt de solutione Romae facienda, timent enim beneficiarium legibus regis, & privilegio regali negatum solutionem, quod ne contingat supradicta obligatione praecaut. Concesso ergo validam esse hanc reueruationem, vel quia Pontifex dispensat in supradicto privilegio, vel quia privilegium est, ne exteri beneficium, & pensionem iure, & titulo proprio in regnis Hispanis obtineant, non autem quod non obtineant beneficij commoditatem. Dicendum est, si in capite Hispani reueruata fuit pensio, (vt semper seruari solet) tamen in gratiam Itali morte Hispani finiri pensionem; quia cum ipse titulum, & proprietatem habeat ipso pereunte petit pensio: sic Garcia 1. part. de benef. cap. 5. num. 262. Azor. 2. part. instit. moral. lib. 8. cap. 6. quest. 7. testantur, quae a Rota fuisse decisum Quapropter Italus sic pensionem obtinens, simul etiam obtinet, vt Hispanus supradictam pensionem transferat, ne ipse commoditate pensionis priuatur pereunte Hispano. Difficultas ergo est, an pereat pensio pereunte Italo, ad cuius commoditatem statuta est: esto viuat Hispanus, qui titulum habet. Negant aliqui, quia aliam pensio non esset data Hispano absolute, sed solum conditionaliter, dum vixerit is ad cuius vtilitatem conceditur. Alij, & probabilius, affirmant pereunte Italo pensionem petire, quia cum tota gratia, & reueruatio pensionis Hispano facta sit respectiua ad vtilitatem Itali, hac cessante, cessare videtur: sic ex decisione Rotae in vna Hispanen, pensionis facta coram D. Binatio, 15. Octobr. 1571, probat Garcia 1. part. de benef. cap. 5. num. 263. & num. 270. & sequentib. comprobatur duplici decisione Rotali ex libro datae: decumendum esse, ad cuius commodum pensio reueruata sit.

3 Secundus modus exingendi Ecclesiasticam pensionem est per matrimonium contractum verbis de praesenti: hae enim pensio loco beneficii succedit, eiusque naturam imitatur, sed beneficium vacat matrimonio contracto, vt est omnium sententia. Ergo & pensio, & ita vltimo styloque Romanae curiae receptum est sic, post alios antiquiores, quos referunt, tradit Gigas de pensionib. quest. 54. Couatru. 4. decret. 2. part. 6. §. 3. Azor. 2. part. instit. moral. lib. 8. cap. 10. quest. 1. Sanch. lib. 7. de matr. disput. 44. num. 5. Garcia de benef. 1. part. cap. 5. n. 108. Barbosa de potest. episcop. alleg. 57. num. 206. Fatinae. instagmen. verbo clericus. num. 331. Flamin. lib. 1. de resignat. q. 1. n. 15. & lib. 6. quest. 2. num. 115. Hinc fit illo matrimonio exingui pensionem, quo beneficium vacat; ac proinde cum sub opinione constitutum sit, vacet ne beneficium per matrimonium aliam irritum, etiam sub opinione positum erit, extinguatur ne pensio tali matrimonio. sic Azor. Sanch. Barbosa & alij, supra.

4 Solum est dubium, an vacet pensio, si facultatem obtineres a Pontifice retinendi pensionem contracto matrimonio post professionem in aliquo ordine militari, si professionem emittes ante 16. annum, & antequam annum nouitiatus expleres? Ratio dubij est quia ex Trident. decreto sess. 24. cap. 15. de Regularib. nulla est professio facta supradictis conditionibus non seruatis, ergo qui sic professus duceret vxorem, absque professione legitima illam duceret; ac proinde retinere non poterit pensionem. Ceterum affirmandum est pensionem retinere posse: sic Flamin. 4. 6. quest. 2. num. 115. Thom. Sanch. lib. 7. de matr. disput. 44. num. 8. Azor. 2. part. instit. moral. lib. 8. cap. 10. quest. 1. vers. aliquando. Ratio est, quia illa professio sic facta valida est, eo quod decretum Trident. hos milites non comprehendit: loquitur enim de religionis communem vitam degentibus, & veram paupertatem promittentibus, & bonis omnibus renunciantibus: quia de illis loquitur Trident. cap. 15. de quibus loquitur 16. cap. sequenti; siquidem seriem orationis praecedentis continuat, vt colligitur ex illis verbis initio capituli positus. Nulla quoque renuntiatio, dictio enim quouque, continuatiua est, sed in cap. 16. non loquitur concilium de his militibus quia ipsi nullam bonorum renunciationem praestant, nec veram paupertatem vouent. Ergo neque in cap. antecedenti, vbi de aetate & tempore ad professionem requiritis, hos milites comprehendit. Deinde quia intendens concilium hos milites comprehendere, sicut & alios religiosos, sub obligatione contributionis pro seminario eos expressit: sess. 23. cap. 18. Adde milites Hiero. olymitanos non eo statuto subdidisse huic Trident. decreto vt testatur Flamin. Sanch. supra, & Barbosa in remission. concilij ad supradictum locum. Ergo signum est antea non comprehendit.

5 Sed quid si ducat vxorem miles absque consensu supremi ordinis Magistris contra eorum statuta, peribit ne pensio? Dicitur

Distingendum est cum Azor, *suprad. lib. 8. cap. 10. quæst. 1. in fine*, Si ob omnium concessum suprema Magistri priuatur miles privilegii militibus, amittit quidem pensionem; quia illam retinet ex privilegio ordini militari concessa. At dum his privilegii non spoliat, pensionem retinere potest. Videndum tamen est, an ob hanc causam possit supremus Magister hac spoliatione militem afficere.

6 Quid si ex facultate Pontificia retineas Ecclesiasticam pensionem aliquo tempore determinato, verbi gratia vno anno post matrimonium contractum, & antequam annus elaboratur officium susceperis militis Lauretani, quibus conceditur facultas retinendi pensionem: poterisne talem pensionem retinere, sicut si nullum matrimonium contraxisses? Negat Rota in *una Romana pensionis*, 13. Martij 1609. quia privilegium Lauretanae militiae est retinendi matrimonio contracto pensionem toto eo tempore, quo retineri poterat ante susceptam militiam; at tu solum poteris retinere pensionem vno anno post matrimonium contractum, Ergo assumpta militia solum illo anno retinere poteris. Cæterum mihi probabilis apparet te in perpetuum retinere posse: sic Garcia docet nuper relatus Ratio est, quia illa pensio à principio non fuit pro limitato tempore concessa, sed fuit concessa absolute, debebat autem extingui matrimonio contracto, quam extinctionem suspendit facultas Pontificia pro vno anno concessa. Si igitur interim suscepisti militiam Lauretanam, cui est concessa pensio pro rogata non obstante matrimonio; effectus sanè tuam pensionem prorogari; quia superueniens militia impedit extinctionem, quam matrimonium causare debebat, sicut si post assumptam militiam matrimonium contraheretur.

7 Tertio extinguitur pensio per promotionem ad Episcopatum, quia per huiusmodi promotionem beneficium vacat: sic Gigas *quæst. 56. Et consil. 149. n. 8. Azor. 2. part. institut. moral. lib. 8. c. 10. quæst. 2. Garcia 1. part. de benefico. e. 5. num. 110. Hieronym. Gabr. consil. 200. lib. 2. qui idem sentiunt de promotione ad Abbatiam, per quam beneficia priora vacant.*

8 Quarto extinguitur pensio Ecclesiastica, sicut & beneficium per professionem expressam, vel tacitam religionis, ex recepto curia Romanæ stylo: sic Gigas *quæst. 57. Azor. 2. part. institut. moral. lib. 8. cap. 10. quæst. 3. Garcia 1. part. de benefico. cap. 5. num. 114. Thom. Sanch. lib. 7. in decr. cap. 29. num. 2. Et 8. Sub hac regula comprehenduntur equites D. Ioannis, non autem alij religiosi aliorum ordinum militarium; quia nec verè religiosi sunt, nec statum habent incomparabilem, sic Sanch. *num. 9. Aduertit, & bene idem Sanch. num. 10. per vota benedicti facta à religiosi Societatis Iesu non vacare pensiones, sed illas possidere posse, interim dum professio, aut vota coadiutorum firmatorum non emittuntur.**

9 Quinto extinguitur pensio per militiam assumptam, quia assumitur status alienus ab Ecclesia, & consequenter indignus, cui concedantur illius fructus: sic Gloss. *cap. ult. de cleric. non resident. verbo redierint. Gigas quæst. 55. Azor. 2. part. institut. moral. l. 8. c. 10. quæst. 3. gloss. 1. num. 54. Flamin. lib. 1. de resignat. quæst. 1. num. 21. Fatimac. fragment. verbo clericus. num. 138. Debet tamen prius pensionarius moneri, quod si monitus non destiterit, eo ipso extingui censetur.*

10 Sexto extinguitur pensio, sicut & beneficium vacat, si monitus pensionarius, vt habitum clericalem, & tonsuram deferat, non obediit, quia sic habetur in constitut. Sixti V. quæ incipit, *Cum sacrosanctum*, edita 5. Idus Ianuarij 1588. & tradit Gonzalez *gloss. 15. n. 56. Azor. 2. part. institut. moral. lib. 7. cap. 17. quæst. 1. versicul. decimum quartum crimen. Barbosa tertia part. de potest. episcop. allegat. 57. n. 117.*

11 Septimo extinguitur pensio cessione à pensionario facta. Neque ad hanc cessionem auctoritas superioris requiritur: cum enim pensio in utilitatem pensionarij constituta sit, sola pensionarij voluntate cessare poterit. Neque obstat beneficium cessare non posse sola beneficiarij voluntate. Quia in beneficio est longè diuersa ratio à pensione. Nam beneficii dimissio nocere Ecclesie potest: at pensionis dimissio semper est Ecclesie favorabilis. vt pote quæ Ecclesiam liberam relinquit. Item beneficium vacat, alterique est conferendum: at pensio dimissione extinguitur, & ita tenet Nauar. *summ. cap. 23. n. 3. Gomez in regul. de infirmis resignantibus. quæst. 16. Paul. Roman. quæst. 8. de pensioib. Gigas quæst. 45. num. 5. Azer. 2. part. institut. moral. lib. 8. cap. 10. q. 6. Hinc fit non solum totam pensionem, sed & partem remittere pensionarium posse; quia quælibet huius remissio in Ecclesie utilitatem cedit: sic Azor. *dicta q. 6. in fine.**

12 Octauo extinguitur pensio, si solutione anticipata redimatur. An vero hæc redemptio pro solo beneficiarij, & pensionarij consensu fieri possit, *tratt. de vitii relig. opposit. disputat. de simonia. puncto 13. examinaui*: ibi enim dixi, spectato stylo curia: auctoritatem Pontificis requiri, vt omnis huiusmodi suspicio euitetur, tamen in rigore absolute tali auctoritate fieri possit.

13 Nono dicunt alicui pensionem extingui, si pensionarius obtineat beneficium, in quo pensio sita est, quia cessabit ius percipiendi fructus ex alieno beneficio, in quo iure pensio

sita est, sicuti cessat vsusfructus proprietate rei acquisita, vt expressè habetur in leg. *si tibi fundi vsusfructus*, si quibus modis vsusfructus amittatur. Dixi, si verè beneficium obtineas; quia non sufficit illud obtinere de facto, nisi iure obtineas; sicuti non sufficit ad mitemdum vsusfructum, quod tibi legatur fundi proprietate si hæc ad alium pertineat, leg. *dominus. ff. de vsufructu, Et quemadmod. quis vtar. sic Gigas de pens. quæst. 49. & ex illo Azor. 2. part. institut. moral. lib. 8. c. 10. quæst. 7.*

DISPUTATIO II.

De his qui beneficia providere possunt, & de illorum prouisione, & acquisitione.

PUNCTVM I.

Quibus modis beneficium acquiratur.

- 1 Acquiritur actu & potentia, & qualiter hæc contingat.
- 2 Actum acquiritur collatione, institutione, electionis confirmatione. Et quæ hæc sint.
- 3 Beneficium in potentia, seu ius ad beneficium quibus modis acquiratur.
- 4 Explicatur qualiter per electionem, & ante acceptationem ius in beneficium acquiratur.
- 5 Qualiter presentatione, & quæ ad illam requirantur.
- 6 An sit obligatus ordinarius admittere presentationem illius qui nouus est, & per procuratorem se presentari solentur esse obligatum.
- 7 Ad valorem presentationis acceptio requiritur.
- 8 Non per quamlibet presentationem ius in beneficium presentatus acquirat, sed per presentationem, cui debetur institutio.
- 9 Gratia expectatiue ius ad beneficium acquiratur.
- 10 Item acquiritur ius mandato de prouidendo.
- 11 Hæc gratia expectatiua, & mandata de prouidendo per concilium subleua sunt.
- 12 Collatio nonnullum accepta ius ad beneficium conceditur.
- 13 Consuetudo, seu privilegium operandi ius ad beneficium tribuit.
- 14 Ius ad beneficium conceditur pensionario, si pensio ei non soluitur.
- 15 Qualiter ius ad beneficium acquirat cui est beneficium concessum in euentum priuationis.
- 16 Item concedit ius ad rem coadiutoria cum futura successione.
- 17 Qualiter oppositione ius in beneficium acquiratur.
- 18 Qualiter ius in beneficio à iure ad beneficium distinetur.

1. **D**upliciter beneficium acquiri potest, Primo actu; secundo in potentia, quod aliis terminis dici solet. Acquiri potest ius in beneficio, vel ius ad beneficium. Dum beneficium actu non acquiritur, dici non potest esse acquisitum; quia interim neque est tuum, neque vsum illius habes; ad beneficium dicitur esse acquirendum, & ius ad illud habendum habere.

2 Beneficium ergo actu acquiritur tripliciter; collatione, institutione, electionis confirmatione, iis enim modis ius in beneficio conceditur. Azor. 2. p. institut. moral. lib. 6. cap. 21. quæst. 1. Collatio in presenti est donatio, seu concessio beneficij vacantis à prelato liberaliter facta, *cap. proposuit. c. quia diuersitatem. cap. cum nostris. de concessione prebendis. Et c. vltim. de officio vicarij. in 6.* Dupliciter fit hæc collatio, vel motu proprio concedentis, vel ad petitionem impetrantis, vt constat ex *cap. si metu porio. Et c. si tibi absenti. de prebendis. in 6.* Quocumque modo ex his fiat, non varia; naturam collationis, hoc est liberalis donationis, seu concessionis.

Institutio est concessio à prelato facta presentato à patrono. Differt à collatione; quia est concessio obligatoria: obligatur enim prelatus beneficium conferre ei qui est à patrono prelatatus, & tradit Abbas in *c. auctoritate. num. 7. de institut. canon. August. Barbosa 3. de potest. episc. alleg. 72. num. 1.* At collatio proprie sumpta non est obligatoria, sed voluntaria beneficii concessio; quia pro sua voluntate prelatus beneficium conferre, cum possit non conferre.

Electionis confirmatio est approbatio superioris electionis à collegio factæ alienius persone ad dignitatem, prelatum, aliudve beneficium vacans. Differt à collatione; quia est obligatoria, non libera. Differt à institutione quia est persona à communitate Ecclesiastica electa, cum tamen institutio nominationem Ecclesiasticam non requirat, sed sè à laicis fiat. Verum est collatio ab institutione, & electionis confirmatione differat, vt est expressè decisio *textus in cap. cum in illis. 16. §. cum autem. de prebendis. in 6. ibi; cum autem inter collationem,*